Luonnos 29.3.2012

Hallituksen esitys Eduskunnalle tuotehyväksyntälaiksi, laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi, laiksi pelastustoimen laitteista annetun lain muuttamiseksi sekä laiksi liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain kumoamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi tuotehyväksyntälaki. Laki koskee rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden hyväksymistä silloin, kun rakennustuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan tai rakennustuotteelle ei ole eurooppalaista teknistä arviointia. Näin ollen ehdotettu tuotehyväksyntälaki koskee tilanteita, joissa rakennustuote ei ole edellä mainituilla tavoilla CE-merkittävissä. EU:n rakennustuoteasetuksen (305/2011) mukaisesta CE-merkinnästä tulee pakollinen pääosalle rakennustuotteista 1.7.2013.

Tuotehyväksyntälaissa ehdotetaan säädettäväksi neljä vaihtoehtoa rakennustuotteiden kansalliselle hyväksymiselle. Ensimmäisenä vaihtoehtona jatkaisi nykyisenkaltainen tyyppihyväksyntä, joka perustuisi ympäristöministeriön asetuksina annettaviin tyyppihyväksyntäasetuksiin. Ympäristöministeriö valtuuttaisi sitä hakevan toimielimen myöntämään tyyppihyväksyntöjä.

Toinen vaihtoehto olisi varmennustodistus, joka korvaisi aikaisemman varmennetun käyttöselosteen. Varmennustodistuksella olisi tarkoitus puuttua varmennetun käyttöselosteen käytössä ilmenneisiin puutteisiin, mutta tarjota kuitenkin tyyppihyväksyntää hallinnollisesti kevyempi menettely rakennustuotteen hyväksymiselle. Ympäristöministeriön asetuksena voitaisiin määritellä tuoteryhmät, joille varmennustodistuksia olisi tarkoitus antaa. Varmennustodistuksia antaisivat ympäristöministeriön hyväksymät toimielimet.

Kolmas vaihtoehto olisi valmistuksen laadunvalvonnan varmentaminen. Tällöin laadunvalvonnan varmentaja varmentaisi rakennustuotteen tuotantoprosessin.

Neljäs vaihtoehto rakennustuotteen hyväksymiseksi olisi rakennustuotteen varmentaminen rakennuspaikkakohtaisesti. Tällöin rakennusvalvontaviranomainen voisi edellyttää testaukseen tai asiakirjoihin perustuvaa kelpoisuuden osoittamista rakennuspaikkakohtaisesti.

Koska EU:n rakennustuoteasetus on jäsenmaissa sellaisenaan voimassa olevaa lainsäädäntöä, on sen kanssa päällekkäinen lainsäädäntö kumottava. Sen vuoksi lailla kumotaan rakennustuotteiden hyväksynnästä annettu laki (230/2003). Rakennustuoteasetus aiheuttaa muutoksia maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999). Lisäksi kumotaan laki liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä (797/2007) ja muutetaan pelastustoimen laitteista annetun lain(10/2007) 3 ja 11 pykäliä. Tuotehyväksyntälain voimaan tulon jälkeen on vielä tarpeen muuttaa maankäyttö ja rakennusasetusta (895/1999) sekä rakennustuotteiden hyväksynnästä annettua asetusta (1245/2003).

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ 1
SISÄLLYS 2
YLEISPERUSTELUT 4
1 JOHDANTO 4
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö 4
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö 4
2 NYKYTILA 4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET 5
3.1 Tavoitteet 5
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot 5
3.3 Keskeiset ehdotukset 5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET 6
4.1 Taloudelliset vaikutukset 6
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan 7
4.3 Ympäristövaikutukset 8
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset 8
5 ASIAN VALMISTELU 8
5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto 8
5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen 8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT 9
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT 9
1.1 Tuotehyväksyntälaki 9
1 luku Yleiset säännökset 9
2 luku Tyyppihyväksyntä 10
3 luku Varmennustodistus 12

4 luku Valmistuksen laadunvalvonta 14

5 luku Rakennuspaikkakohtainen varmentaminen 14

6 luku Valtuutetut ja hyväksytyt toimielimet 15

7 luku Valtuutetun ja hyväksytyn toimielimen toimintaa koskevat vaatimukset .. 18

8 luku Erinäiset säännökset 20

9 luku Voimaantulo 21

1.2 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 21

1.3 Laki pelastustoimen laitteista annetun lain muuttamisesta 22

1.4 Laki liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain kumoamisesta 23

2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET 23

3 VOIMAANTULO 23

4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS 23

LAKIEHDOTUKSET LUONNOS 29.3.2012 24

Tuotehyväksyntälaki 24

LAKIEHDOTUKSET LUONNOS 29.3.2012 34

Laki 34

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta 34

LAKIEHDOTUKSET LUONNOS 29.3.2012 35

Laki 35

LAKIEHDOTUKSET LUONNOS 29.3.2012 36

Laki 36

liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain kumoamisesta 36

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Rakennustuotteiden hyväksymisestä rakentamisessa käytettäväksi on säädetty lailla rakennustuotteiden hyväksynnästä (230/2003) ja lailla liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä (797/2007). Lisäksi asiaa koskevia pykäliä on maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), laissa pelastustoimen laitteista (10/2007), maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (895/1999) sekä rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa asetuksessa (1245/2003).

Suomessa rakennustuotteiden CE-merkintä on vapaaehtoista lukuun ottamatta savuhormeja, sementtiä ja osaa kiviaineksesta. Lisäksi CE-merkintä on pelastustoimen laitelain nojalla annetun VNA perusteella (291/2009) pakollinen palovaroittimille. Osa valmistajista on CE-merkinnyt rakennustuotteitaan vapaaehtoisesti. Näin ovat toimineet erityisesti rakennustuotteita vientiin valmistaneet valmistajat.

Rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain mukaan on tällä hetkellä kansallisesti mahdollista tyyppihyväksyä tiettyjä rakennustuotteita. Osalle rakennustuotteista on annettu varmennettuja käyttöselosteita. Molemmat ovat vapaaehtoisia menettelyjä rakennustuotteen valmistajan kannalta. Mahdollista on myös viranomaisten tuotehyväksyntämenettely, joka koostuu rakennustuotteiden rakennuspaikkakohtaisesta laadunvarmistuksesta sekä sen korvaavasta valmistuksen laadunvalvonnasta.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Euroopan unionin parlamentti hyväksyi keväällä 2011 uuden rakennustuoteasetuksen. Se tulee kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2013. Voimaan tullessaan asetus korvaa aikaisemman rakennustuotedirektiivin.

EU:n rakennustuoteasetus on jäsenmaissa sellaisenaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Sen kanssa päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö on kumottava.

Suurin muutos aikaisempaan verrattuna on, että Suomessa aikaisemmin vapaaehtoisesta CE-merkinnästä tulee pakollista kaikille harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan kuuluville rakennustuotteille.

2 Nykytila

Rakennustuotteiden tyyppihyväksyntä perustettiin ministeriöön alun perin 1978. Toiminta jatkui 2000-luvun alkupuolelle saakka, jolloin tyyppihyväksyntien käsittely ulkoistettiin VTT:lle. Samassa yhteydessä laadittiin tyyppihyväksyntäasetukset, joiden perusteella VTT antaa tyyppihyväksyntöjä. Tyyppihyväksyntäasetuksia on yhteensä 31. Tyyppihyväksyntäasetukset koskevat tällä hetkellä ilmanvaihtolaitteistoja, lämmöneristeitä ja lattiapäällysteitä, palo-ovia ja -ikkunoita, rakenteellisia tuotteita, vesilaitteistoja ja viemärilaitteistoja. Tyyppihyväksyntäelintä koskevat vaatimukset on kirjattu lakiin rakennustuotteiden hyväksynnästä.

Varmennettuja käyttöselosteita on käytetty erilaisille rakennustuotteille. Niitä koskevat maininnat sisältyvät pääosin Suomen rakentamismääräyskokoelman B-osiin. Varmennetuissa käyttöselosteissa selostettua ratkaisua, kuten esimerkiksi laskentamenetelmää ja sen antamia tuloksia voidaan pitää hyväksyttynä.

Tällä hetkellä varmennettuja käyttöselosteita voivat antaa ympäristöministeriön päätöksen perusteella Betoniyhdistys ry ja Teräsrakenneyhdistys ry.

Muut viranomaisten tuotehyväksyntämenettelyt on jaettu tehtaan laadunvalvonnan varmentamiseen ja rakennuspaikkakohtaiseen viranomaisvalvontaan. Rakennuspaikkakohtainen viranomaisvalvonta on hankkeeseen ryhtyvän kannalta kustannuksia aiheuttava ja rakennusvalvontaviranomaisen kannalta työläs. Sen vuoksi rakennuspaikkakohtaista viranomaisvalvontaa on käytetty ainoastaan silloin, kun tuotteen ominaisuuksien selvittäminen on katsottu jossakin tilanteessa

välttämättömäksi eikä tuotteen kelpoisuutta ole muutoin hyväksyttävästi osoitettu.

CE-merkityt rakennustuotteet on lähtökohtaisesti hyväksytty, mikäli niiden ominaisuudet ovat vastanneet Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaisia rakennuskohteelle asetettuja vaatimuksia.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes on vastannut CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta. CE-merkitsemättömien rakennustuotteiden valvonta kentällä on viime kädessä perustunut kuluttajavalvontaan.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Uuden tuotehyväksyntälain sekä siihen liittyvien muiden säädösmuutosten tavoitteena on kumota EU:n rakennustuoteasetuksen kanssa päällekkäinen lainsäädäntö. Lisäksi säädösmuutoksilla korvataan rakennustuotedirektiiviin kohdistuvat viittaukset koskemaan rakennustuoteasetusta.

Toisena tavoitteena on jatkaa jo vakiintuneita käytäntöjä rakennustuotteiden kelpoisuuden osoittamiseksi. Uudella tuotehyväksyntälainsäädännöllä luodaan selkeä kansallinen järjestelmä, jolla voidaan hyväksyä rakentamisessa käytettäväksi rakennustuotteet, jotka eivät rakennustuoteasetuksen mukaan kuulu CE-merkinnän soveltamisalaan. Tuotehyväksyntälain mukaisilla toimenpiteillä voidaan jatkossa osoittaa, että CE-merkinnän soveltamisalaan kuulumaton rakennustuote täyttää maankäyttö- ja rakennuslailla tai sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Tavoitteena on myös huolehtia siitä, että toimialalle ei aiheuteta tarpeetonta rasitusta lainsäädännön muutoksesta johtuen, mikä on otettu huomioon siirtymäsäännöksissä.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Uusi tuotehyväksyntälaki lähtee siitä, että olemassa olevat neljä eri tapaa hyväksyä kansallisesti rakennustuotteita säilyvät myös jatkossa. Kaikkien olemassaolo myös jatkossa on perusteltua rakennustuotteiden eroista johtuen. Osalle tuotteista soveltuu tarkemmin säädelty ja osalle hallinnollisesti kevyempi menettely. Kaikkia eri vaihtoehtoja on käytetty eikä toimialalla ole tarvetta lisätä tai vähentää vaihtoehtoja rakennustuotteiden vapaaehtoiseen kansalliseen hyväksymiseen tilanteissa, joissa rakennustuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan tai tuotteella ei ole eurooppalaista teknistä arviointia.

Rakennustuotteiden ennakkohyväksyntä on suositeltavaa verrattuna usein työläämpään ja kalliimpaan rakennustuotteiden rakennuspaikkakohtaiseen varmentamiseen verrattuna.

Tyyppihyväksyntä, varmennustodistus ja valmistuksen laadunvalvonta ehdotetaan säädettäväksi valmistajan kannalta vapaaehtoiseksi. Rakennusvalvontaviranomaiselle ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus edellyttää rakennustuotteen rakennuspaikkakohtaista varmentamista silloin, kun rakennustuotteen kelpoisuutta ei ole muulla tavalla osoitettu.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Tyyppihyväksyntä säilyy menettelynä käytännössä ennallaan. Ympäristöministeriön valtuuttama tyyppihyväksyntälaitos antaa tyyppihyväksynnän tyyppihyväksyntäasetuksen perusteella. Ympäristöministeriölle ehdotetaan säädettäväksi asetuksenantovaltuus tyyppihyväksyntäasetusten antamiseen. Tyyppihyväksynnällä hyväksytään sellaisia rakennustuotteita, joilla on vaikutusta rakennuskohteen olennaisiin teknisiin vaatimuksiin.

Varmennettujen käyttöselosteiden nimi muuttuu varmennustodistuksiksi. Samalla muutoksella selkiytetään varmennustodistusten antamisen periaatteita sekä säädetään nykyistä tiukemmat edellytykset hyväksytylle toimielimelle, joka voi antaa varmennustodistuksen. Varmennustodistuksella voidaan hyväksyä rakennustuotteita, joilla ei ole merkittävää vaikutusta rakennuksen olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen taikka tuotteita, jotka ominaisuuksiensa vuoksi soveltuvat paremmin varmennustodistuksella

hyväksyttäviksi, koska näiden tuotteiden tyyppihyväksyntämenettelystä tulisi liian raskas. Ympäristöministeriön asetuksella on tarkoitus määritellä, mitä tuotteita tai tuoteryhmiä koskevia varmennustodistuksia hyväksytty toimielin voi antaa.

Sellaisia rakennustuotteita, jotka eivät kuulu rakennustuoteasetuksen perusteella CE-merkinnän soveltamisalaan, eivätkä ne kuulu myöskään tyyppihyväksynnän tai varmennustodistuksen perusteista annettujen asetusten soveltamisalaan, voidaan hyväksyä valmistuksen laadunvalvontaa käyttäen. Tällöin rakennustuotteen ominaisuudet voidaan osoittaa valmistajan omalla tehtaan sisäisellä laadunvalvontajärjestelmällä, jonka laadunvalvonnan varmentaja varmentaa.

Rakennustuotteen kelpoisuus rakentamisessa käytettäväksi voidaan varmentaa rakennuspaikkakohtaisesti, mikäli rakennustuotteen ominaisuuksia ei ole arvioitu millään muulla edellä mainitulla tavalla. Kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää, että yksittäistapauksessa varmistetaan, että rakennustuote täyttää maankäyttö- ja rakennuslaista tai sen nojalla annetuista säännöksistä johtuvat vaatimukset. Vastuu kustannuksista on hankkeeseen ryhtyvällä aivan kuten tälläkin hetkellä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontatehtävä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan kaikkia rakennustuotteita.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Suomen rakennusmarkkinoiden arvo vuonna 2010 oli kokonaisuudessaan noin 27 miljardia euroa. Uudisrakentamisen osuus siitä oli 43 % eli 11,5 miljardia euroa, korjausrakentamisen osuus 36 % eli 9,8 miljardia euroa sekä maa- ja vesirakentamisen osuus 21 % eli 5,6 miljardia euroa. Rakennustuotteiden osuus rakentamisen volyymistä oli 37 %.

Jos verrataan eri hyväksyntöjen piirissä olevien rakennustuotteiden kustannusosuuksia toisiinsa, CE-merkittyjen rakennustuotteiden osuus vaihtelee noin 50–90 %, tyyppihyväksyttyjen rakennustuotteiden osuus 1–21 %, varmennuksen piirissä olevien tuotteiden osuus 0–6 % sekä valmistuksen laadunvalvonnan varmennuksen piirissä olevien tuotteiden osuus samoin 0–6 %. Edellisten ulkopuolelle jäävien osuus on 3–22 %.

Kaikista rakentamiseen käytettävistä tuotteista tämän lain soveltamisalaan kuuluu vain noin kuudesosa ja osuuden voidaan arvioida vähenevän noin kymmenen prosenttia uusien harmonisoitujen tuotestandardien valmistuttua.

Tyyppihyväksynnän hakemisesta aiheutuviksi kustannuksiksi voidaan arvioida noin 700 000 euroa. Tyyppihyväksyntää hakevat yritykset panostavat vähintään saman verran tyyppihyväksynnän valmisteluun ja hakemiseen, joten yritysten välittömät kustannukset ovat vähintään 1,5 miljoonaa euroa. Suurin osa tyyppihyväksynnän piiriin kuuluvista tuotteista on ilmanvaihto- ja vesijärjestelmän osia.

Varmennustodistuksesta aiheutuviksi kustannuksiksi voidaan karkeasti arvioida noin 300 000 euroa. Tämän lisäksi yrityksissä joudutaan panostamaan varmennustodistuksen hankintaan. Kokonaistasolla panostus on noin puoli miljoonaa euroa.

Valmistuksen laadunvalvonnan varmentamisesta aiheutuviksi kustannuksiksi voidaan myös arvioida noin 2 miljoonaa euroa. Tähän on lisättävä yritysten oma osuus valvonnasta, joka nostaa valmistuksen laadunvalvonnan kustannukset 3 miljoonaan euroon. Valmistuksen laadunvalvonnan varmentaminen kattaa sekä käytettävien raaka-aineiden että itse lopputuotteiden laadunvalvonnan varmentamisen. Rakentamisessa valmistuksen laadunvalvonnan varmentamista käytetään tällä hetkellä lähinnä teräsbetonituotteiden ja valmisbetonin tuotannossa.

Rakennuspaikkakohtaisesta varmentamisesta aiheutuviksi kustannuksiksi voidaan arvioida uudisrakentamisessa jopa 6 miljoonaa euroa ja 140 miljoonaa euroa korjausrakentamisessa. Rakennuspaikkakohtainen varmentaminen on lähtökohtaisesti vähäistä ja liittyy erikoistapauksiin. On mahdollista, että rakennuskohteeseen valitaan CE-merkityn tai tyyppihyväksytyn rakennustuotteen sijaan rakennuspaikkakohtaisen varmentamisen vaativia tuotteita. Uudisrakentamisen kustannukset on arvioitu siten, että joka kymmenes

hanke vaatisi tarkastuksen ja varmennuskäynnin yksikkökustannus olisi 1 500 €. Uudisrakennuskohteita Suomessa on vuosittain 40 000 ja niistä suurin osa on yksityisten kotitalouksien ja asunto-osakeyhtiöiden rakennushankkeita.

Suurimpaan osaan korjaushankkeista ei tarvita rakennuslupaa, joten hankkeet eivät tule valvonnan piiriin. Korjaushankkeita on määrällisesti moninkertaisesti uudisrakentamiseen verrattuna. Arvioinnin perusteena on korjaushankkeissa käytetty samoja olettamuksia ja yksikköhintoja kuin uudisrakentamisessakin. Rakennuspaikkakohtaisen varmentamisen kustannukset maksaa rakennuttaja.

Rakennuspaikkakohtaista varmennusta ei kuitenkaan tehdä käytännössä näin usein. Rakennusvalvonnan käytänteet eroavat toisistaan. Mikäli vain kahdella sadasta työmaasta käytäisiin tekemässä varmennustoimenpide, kustannukset jäisivät noin 1 miljoonaan euroon. Jos vain yksi sadasta korjauskohteesta vaatisi rakennuspaikkakohtaisen varmentamisen, nousisivat kustannukset korjausrakentamisen osalta 14 miljoonaan euroon. Korjausrakentamisen osalta rakennuspaikkakohtaisen hyväksynnän kustannusvaikutus on teoreettinen maksimi, joka tuskin toteutuu käytännössä.

Tuotehyväksyntälain soveltamisalaan kuuluvia rakennustuotteita käytetään enimmäkseen talonrakentamisessa. Tuottajien kustannukset siirtyvät loppukäyttäjien eli rakentamisen asiakkaiden maksettaviksi. Talonrakentamisen asiakkaista suurin osa on yksityisiä kotitalouksia tai asunto-osakeyhtiön osakkaita. Toiseksi suurin asiakasryhmä ovat yritykset. Kunnat ja kuntayhtymät ovat rakennusalalla valtiota suurempi asiakas.

Tuotehyväksyntälain voimaantulolla on vain vähäisiä vaikutuksia kotitalouksien asemaan, mikäli eri hyväksyntämenettelyjen osuus rakennustuotteille säilyy nykyisellään. Laissa tapahtuvat muutokset eivät suoraan vaikuta kotitalouksien tekemiin rakentamista koskeviin päätöksiin. Suurin vaikutus kotitalouksille syntyy silloin, jos rakennuspaikkakohtaisen varmentamisen osuus lisääntyisi merkittävästi, sillä kotitaloudet vastaavat kaikista näistä lisäkustannuksista.

Suomen kuuluminen EU:iin ja standardien käyttöönotto vaikuttavat yrityksiin enemmän kuin muutokset kansallisissa hyväksyntätavoissa. Yritykset voivat hankkia kilpailuetua hakemalla tuotteelleen vapaaehtoisen tyyppihyväksynnän.

Tuotehyväksyntälainsäädännöllä ei ole merkittäviä vaikutuksia kansantalouteen tai julkiseen talouteen. Kuntien rakennusvalvontaviranomaisten toimintaan vaikutuksia aiheutuu lähinnä uuden aineiston oppimisesta.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ympäristöministeriön toimintaan säädettäväksi ehdotettu tuotehyväksyntälaki vaikuttaa resurssien tarvetta lisäävästi, sillä toimielinten hyväksyminen lisääntyy ja tiukentuu. Lisäksi ympäristöministeriön on osaltaan seurattava uusien harmonisoitujen tuotestandardien ja eurooppalaisten teknisten arviointien valmistumista ja tarvittaessa ryhdyttävä osaltaan toimenpiteisiin päällekkäisten kansallisten hyväksyntöjen poistamiseksi. Ympäristöministeriölle lisäresurssitarvetta aiheuttaa myös tyyppihyväksyntäasetusten läpikäynti ja tarvittaessa uusien tyyppihyväksyntäasetusten antaminen. Tuotehyväksyntälaissa on lukuisia asetuksenantovaltuuksia. Ainakin ympäristöministeriön on annettava pian asetus rakennustuotteista ja tuoteryhmistä, joita voidaan hyväksyä varmennustodistuksella.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtäviä säädettäväksi ehdotettu tuotehyväksyntälaki ei merkittävästi lisää. Luonnollisesti rakennusvalvontaviranomaisen on hallittava uuden tuotehyväksyntälain mahdollistamat rakennustuotteiden hyväksyntätavat tarvittavassa laajuudessa sekä seurattava muuttuvia määräyksiä ja eri tuoteryhmien erilaisia hyväksymismenettelyjä. Tämä edellyttää merkittävää tiedotus- ja koulutuspanostusta. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole, että hyväksyntöjen painopiste muuttuisi tyyppihyväksynnöistä ja varmennustodistuksista rakennuspaikkakohtaiseen varmentamiseen.

Suuri vaikutus säädettäväksi ehdotetulla tuotehyväksyntälailla on turvallisuus- ja kemikaavirasto Tukesin toimintaan. Toistaisek-

si Tukes on huolehtinut ainoastaan CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta. Tukesin laskelmien mukaan rakennustuoteasetuksen voimaantulosta aiheutuva resurssitarve on 6,5 henkilötyövuotta. Tuotehyväksyntälakiin kuuluvien tuotteiden markkinavalvontaan tarvittava resurssi on noin viidennes kaikkien rakennustuotteiden (CE-merkittyjen ja CE-merkitsemättömien) yhteensä tarvitsemasta valvontaresurssista. Mikäli myös CE-merkitsemättömät rakennustuotteet siirrettäisiin Tukesin valvonnan piiriin, aiheutuisi siitä kahden henkilötyövuoden lisäresurssitarve.

4.3 Ympäristövaikutukset

Rakennustuotteiden hyväksyntätavoilla ei ole merkittäviä ympäristövaikutuksia.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Uusilla rakennustuotteiden hyväksyntätavoilla ei ole vaikutuksia kansalaisten asemaan ja toimintaan yhteiskunnassa verrattuna nykyiseen lainsäädäntöön.

Tuotehyväksyntälaki koskee rakennustuotteiden hyväksymistapoja. Niillä ei ole sosiaalisia vaikutuksia yhdenvertaisuuteen, lapsiin tai sukupuolten tasa-arvoon. Terveellisyys on olennainen vaatimus. Rakennustuotteen terveellisyyden varmistaminen tapahtuu rakennustuotteen hyväksymismenettelyn yhteydessä.

Rakennustuotteiden tuotehyväksyntälain mukaisilla hyväksyntätavoilla ei ole merkittävää vaikutusta työllisyyteen ja työelämään.

Nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna uudella tuotehyväksyntälailla ei ole vaikutusta rikoksentorjuntaan.

Uuden tuotehyväksyntälain lähtökohtana on rakennustuotteiden turvallisuuden ja terveellisyyden varmistaminen. Rakennustuotteiden hyväksyntä on omiaan edistämään rakennuskohteen turvallisuutta ja terveellisyyttä. Erityisesti tämä nousee esiin tyyppihyväksynnän piiriin kuuluvien rakennustuotteiden osalta.

Rakennustuotteiden hyväksyntätavoilla ei ole vaikutusta alueelliseen kehitykseen eikä tietoyhteiskuntaan.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Uutta tuotehyväksyntälakia on valmisteltu avoimesti. Lakia valmistelemaan nimitettiin työryhmä. Sen lisäksi ympäristöministeriö järjesti neljä keskustelutilaisuutta. Näin toimiala pysyi hyvin informoituna lainsäädännön valmistelusta koko valmistelun ajan ja valmistelu tapahtui vuoropuhelussa toimialan kanssa.

5.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Tuotehyväksyntälaki oli lausunnolla huhtikuussa 2012.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Tuotehyväksyntälaki

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Lain tarkoitus.* Tuotehyväksyntälailla säädetään kansallisista menettelyistä, joilla rakennustuotteet hyväksytään niin, että niitä voidaan käyttää rakentamisessa. Eräillä menettelyillä tarkoitetaan sitä, että tämä laki ei ole ainoa säädös, missä rakennustuotteiden hyväksymisestä säädetään. Rakennustuotteen valmistaja voi aina hakea tuotteelleen eurooppalaista teknistä arviointia rakennustuoteasetuksen perusteella.

2 §. *Soveltamisala.* Tuotehyväksyntälakia sovelletaan rakennustuotteen hyväksymiseen silloin, kun rakennustuote ei kuulu rakennustuoteasetuksen (305/2011) mukaisen harmonisoidun tuotestandardin (hEN) soveltamisalaan eikä tuotteella ole eurooppalaista teknistä arviointia (ETA). Rakennustuoteasetuksessa säädetään periaatteista, kuinka rakennustuote CE-merkitään. CE-merkintä on pakollinen niille rakennustuotteille, jotka kuuluvat harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan tai joille valmistaja on hakenut ja saanut eurooppalaisen teknisen arvioinnin.

Periaatteessa valmistaja voi hakea eurooppalaista teknistä arviointia mille tahansa rakennustuotteelle, joka ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan. ETA:n hakeminen vie aikaa ja voi olla kalliimpaa kuin kansallinen tuotehyväksyntä. Uuden, innovatiivisen rakennustuotteen valmistaja saattaa haluta testata rakennustuotettaan ensin pelkästään Suomen markkinoilla ennen tuotteen viemistä EU:n sisämarkkinoille. Vapaaehtoisesta CE-merkinnästä ei ole valmistajalle pelkästään kotimarkkinoilla samaa hyötyä kuin tuotteen vientiin suuntavilla valmistajilla.

Tuotehyväksyntälain soveltamisalasta on säädetty siten, että laki koskee niitä rakennustuotteiden, jotka eivät kuulu CE-merkinnän soveltamisalaan.

Tuotehyväksyntälain mukaisten menettelyiden tarkoituksena on todeta, täyttääkö rakennustuote maankäyttö- ja rakennuslain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Tietyissä tilanteissa tarkoituksena on arvioida, ovatko rakennustuotteen ominaisuudet valmistajan ilmoituksen mukaisia.

Maa- ja vesirakentamista ei sellaisenaan ole mainittu maankäyttö- ja rakennusasetuksen 50 §:ssä, jonka mukaan olennaiset tekniset vaatimukset koskevat rakennusta. Tarkoituksena on siitä huolimatta, että tuotehyväksyntälakia käyttäen voitaisiin hyväksyä myös soveltuvin osin maa- ja vesirakentamiseen käytettäviä rakennustuotteita.

On tilanteita, joissa harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan kuuluvasta rakennustuotteesta halutaan ilmoittaa ominaisuuksia, joita harmonisoitu tuotestandardi ei kata. Näistä ominaisuuksista tuotteen valmistaja voi kertoa muun muassa vapaaehtoisella tuotesertifikaatilla.

3 §. *Määritelmät* Jotta rakennustuotetta voitaisiin käyttää rakentamisessa, on tiedettävä, millainen rakennustuote on ominaisuuksiltaan. Ominaisuuksien selvittämistä kutsutaan rakennustuotteen arvioimiseksi.

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta hyväksyä laitoksen antamaan varmennustodistuksia. Ympäristöministeriön tähän tarkoitukseen hyväksymästä toimielimestä käytetään nimitystä hyväksytty toimielin.

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta hyväksyä laitoksen suorittamaan valmistajaan nähden ulkopuolisena tahona tuotannon laadunvalvonnan varmentamista. Ulkopuolista tahoa kutsutaan laadunvalvonnan varmentajaksi. Laadunvalvonnan varmentaja voi olla testauslaitos. Laadunvalvonnan varmentaja voi käyttää alihankkijaa.

Rakennustuotteilla tarkoitetaan rakennuksen kiinteäksi osaksi tulevia tuotteita, kuten ikkunoita, betonielementtejä, teräsrakenteita tai sahatavaraa. Tässä laissa rakennustuotteen käsitettä on laajennettu siten, että rakennustuotteella tarkoitetaan pysyvää rakennetta, rakennusosaa taikka rakennukseen kiinteästi liittyvää tarviketta, tuotetta tai laitetta. Hissit kuuluvat hissidirektiivin soveltamisalaan. Tämän lain soveltamisalaan kuuluvana ra-

kennustuotteena ei pidetä esimerkiksi kiintokalusteita, muotteja ja rakennustelineitä.

Rakennustuotteen kelpoisuus tarkoittaa sitä, että rakennustuotetta voidaan sen ominaisuuksien perusteella käyttää aiotussa rakennuskohteessa, kun se täyttää siinä kohteessa tuotteelle asetetut viranomaisvaatimukset.

Yhteistä nimeä toimielin käytetään laissa koskemaan tyyppihyväksyntälaitoksia, hyväksyttyjä toimielimiä ja laadunvalvonnan varmentajia.

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta valtuuttaa laitoksen antamaan tyyppihyväksyntöjä. Tällä hetkellä tyyppihyväksyntöjä voi antaa VTT Expert Services Oy.

2 luku Tyyppihyväksyntä

4 §. *Tyyppihyväksyntä* Pykälässä määritellään, mitä tyyppihyväksynnällä tarkoitetaan. Tyyppihyväksyntä tulee säilymään pitkälti aikaisemman kaltaisena. Tyyppihyväksyntä on päätös, joka osoittaa, että rakennustuote on sitä koskevien rakentamismääräysten tai niiden mukaan annetun tuoteryhmää koskevan tyyppihyväksyntäasetuksen mukainen.

Tyyppihyväksynnän voi antaa joko ympäristöministeriö tai ympäristöministeriön valtuuttama tyyppihyväksyntälaitos.

5 §. *Tyyppihyväksynnän hakeminen* Tyyppihyväksynnän hakeminen on vapaaehtoista. Valmistajalla ei ole velvollisuutta tyyppihyväksynnän hakemiseen. Jos valmistaja haluaa hakea valmistamalleen rakennustuotteelle tyyppihyväksynnän, osoittaa se hakemuksensa joko ympäristöministeriölle tai ympäristöministeriön valtuuttamalle tyyppihyväksyntälaitokselle. Lähtökohtana on, että tyyppihyväksyntää haetaan tyyppihyväksyntälaitokselta. Ympäristöministeriö antaa tyyppihyväksynnän vain poikkeustapauksissa, kuten tilanteissa, ettei olisi valtuutettua tyyppihyväksyntälaitosta tai tyyppihyväksyntää haettaisiin rakennustuotteelle, joka ei kuulu tyyppihyväksyntäasetuksen soveltamisalaan.

Tyyppihyväksyntä annetaan tyyppihyväksyntähakemuksen perusteella. Tyyppihyväksyntähakemuksessa on annettava rakennustuotteesta riittävästi informaatiota, jotta tyyppihyväksynnän antaminen olisi mahdollista. Hakemuksessa on kerrottava, mihin rakennustuotetta on tarkoitus käyttää. Hakemuksessa on yksilöitävä ne ominaisuudet, joille tyyppihyväksyntää haetaan.

Tyyppihyväksyntähakemukseen liitetään kuvaus rakennustuotteesta sekä siitä, kuinka tuote valmistetaan. Lisäksi hakemukseen liitetään laadunvalvonnan varmentajan testausraportit, laskelmat, piirustukset ja muut selvitykset, joilla osoitetaan, että rakennustuote on tyyppihyväksyntäasetuksen mukaisesti kelpoinen rakentamisessa käytettäväksi.

Tuotteen kuvaukseen on liitettävä myös tarvittavat asennus-, käyttö-, huolto-, ja varastointiohjeet sekä tekniset piirustukset ja suunnitteluohjeet sekä selvitys siitä, kuinka tuotannon laadunvalvonta on tarkoitus järjestää.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntäasetuksesta ja siihen liittyvistä selvityksistä.

6 §. *Tyyppihyväksynnän perusteet* Tyyppihyväksynnällä hyväksytään sellaisia rakennustuotteita, joilla on vaikutusta rakennuskohteen olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen. Rakennuksen olennaisista teknisistä vaatimuksista on säädetty maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 50 §:ssä. Lisäksi on tarkoitus, että tyyppihyväksyttävää rakennustuotetta käytetään valtakunnallisesti ajateltuna laajasti. Tyyppihyväksynnän tulee olla tarkoituksenmukaista rakennustuotteen käytön laajuus huomioon ottaen.

Toinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan säätää rakennustuotteen tyyppihyväksynnän käyttämisestä. Tähänkin asti ympäristöministeriö on antanut tyyppihyväksyntäasetuksiksi kutsuttuja asetuksia, joihin pohjautuen tyyppihyväksyntiä on annettu. Asetukset on annettu tuoteryhmille. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan säätää myös velvoite laadunvalvonnan varmentajalle varmentaa, että rakennustuote on vaatimusten mukainen. Tyyppihyväksyntäasetuksessa mainitaan, mitä ominaisuuksia tyyppihyväksyntäpäätöksessä on ilmoitettava. Tyyppihy-

väksyntää ei ole tarkoitus käyttää kokonaisten rakennusten hyväksymiseen.

Tarkoituksena on, että ympäristöministeriön valtuuttama tyyppihyväksyntälaitos voi antaa tyyppihyväksynnän ainoastaan tyyppihyväksyntäasetuksen mukaan. Tällöin on noudatettava tyyppihyväksyntäasetusta, Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksiä sekä maankäyttö- ja rakennuslakia ja -asetusta. Mikäli rakennustuotteen tyyppihyväksynnän myöntää ympäristöministeriö, voi se poiketa rakentamista koskevista säännöksistä ja määräyksistä, mikäli siihen on aihetta. Harkintavalta asiassa on ympäristöministeriöllä. Valtuutettu tyyppihyväksyntälaitos ei sitä vastoin voi poiketa säännöksistä ja määräyksistä. Säännöksistä poikkeaminen saattaa tulla aiheelliseksi esimerkiksi innovatiivisen tuotteen tyyppihyväksynnän yhteydessä.

7 §. *Tyyppihyväksyntäpäätös* Tyyppihyväksyntäpäätökseen tai sen liitteisiin kirjattavat tiedot vastaavat aikaisempaa käytäntöä.

Päätöksessä on mainittava sekä hakijan että valmistajan nimi ja kotipaikka. Syynä tähän on se, että periaatteessa useampi eri taho voisi teoriassa hakea samalle tuotteelle tyyppihyväksyntää. Jos esimerkiksi maahantuoja on jo hakenut rakennustuotteelle tyyppihyväksynnän, voivat muut maahantuojat hyödyntää kertaalleen annettua tyyppihyväksyntää sovittuaan siitä asianomaisten tahojen kanssa.

Päätöksessä on mainittava rakennustuotteen nimi ja kuvaus tuotteesta, jotta tuote voidaan yksilöidä. Päätöksestä on käytävä ilmi, mihin käyttöön tuote on tarkoitettu. Niin ikään päätöksessä on yksilöitävä, mitä rakennustuotteen ominaisuuksia tyyppihyväksyntä koskee ja mitä ehtoja tyyppihyväksyntään liittyy. Tyyppihyväksyntäpäätöksestä on käytävä ilmi, mikä taho toimii laadunvalvonnan varmentajana eli nimi, kotipaikka ja laadunvalvontasopimuksen päiväys. Päätöksessä on oltava tieto rakennustuotteen merkitsemisestä. Lisäksi päätökseen on liitettävä tarvittavat suunnittelutiedot, asennusohjeet, käyttö- ja huolto-ohjeet sekä varastointiohjeet.

Tyyppihyväksyntäpäätöksestä on käytävä ilmi tyyppihyväksynnän voimassaoloaika. Tyyppihyväksyntä voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Määräaika ei ole muuttunut aikaisemmasta käytännöstä. Määräaika päättyy päätöksessä asetettua aikaisemmin, mikäli rakennustuotetta koskevan harmonisoidun tuotestandardin siirtymäaika päättyy tai valmistaja hakee ja saa tuotteelleen eurooppalaisen teknisen arvioinnin. Tällöin rakennustuote on CE-merkittävä rakennustuoteasetuksen mukaisesti. Muiden valmistajien hakemat eurooppalaiset tekniset arvioinnit eivät sido valmistajaa, joka ei arviointia ole hakenut.

Viimeinen momentti pitää sisällään asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntäpäätöstä koskien.

8 §. *Tyyppihyväksyntämerkintä* Tyyppihyväksyntäpäätöksessä kerrotaan, kuinka rakennustuote on merkittävä. Merkintään ei tule muutoksia aikaisempaan käytäntöön verrattuna. Ensisijaisesti merkintä kiinnitetään rakennustuotteeseen. Mikäli se ei tuotteesta johtuen ole mahdollista, merkintä voidaan kiinnittää myös rakennustuotteen pakkaukseen tai tuotteen mukana tuleviin asiakirjoihin. Näin toimitaan rakennustuoteasetuksen mukaan myös CE-merkintöjen suhteen.

Tyyppihyväksyntämerkintää voidaan käyttää tyyppihyväksynnän voimassaoloaikana. Rakennustuotteeseen ei saa kiinnittää tyyppihyväksyntämerkintää eikä saattaa markkinoille tyyppihyväksyntämerkinnällä varustettuna tyyppihyväksynnän voimassaoloajan päättymisen jälkeen. Tuotetta ei myöskään saa merkitä tyyppihyväksytyksi sen jälkeen, kun kyseistä rakennustuotetta koskevan uuden harmonisoidun tuotestandardin siirtymäaika päättyy. On mahdollista, että harmonisoidun tuotestandardin siirtymäajan päättyessä markkinoilla on tyyppihyväksynnällä varustettuja rakennustuotteita, joita ei vielä ole kiinnitetty rakennuskohteeseen. Markkinoille kerran saatettuja rakennustuotteita voidaan käyttää niin kauan, kun ne täyttävät Suomen rakentamismääräyskokoelman mukaiset vaatimukset.

Pykälän toinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden, jonka mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntää koskevasta merkinnästä ja sen käyttämisestä.

9 §. *Tyyppihyväksyntään liittyvä valvonta* Silloin, kun valmistetaan tyyppihyväksyttyä rakennustuotetta, valmistuksen laadunvalvonnalla varmistetaan, että rakennustuote täyttää vaatimukset, jotka sille on asetettu tyyppihyväksyntäpäätöksessä.

Valmistuksen laadunvalvonta koostuu 1) valmistajan omasta tuotannon laadunvalvonnasta ja 2) laadunvalvonnan varmentajan suorittamasta tuotannon laadunvalvonnan varmentamisesta. Valmistajan oma laadunvalvonta koostuu valmistajan ylläpitämästä tuotannon sisäisestä laadunvalvonnasta ja valmistajan omista testauksista. Laadunvalvonnan varmentajan suorittamaan tuotannon laadunvalvonnan varmentamiseen kuuluu 1) tuotannon ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus ja 2) tuotannon sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointi ja hyväksyminen. Laadunvalvontasopimuksessa määritellään, mitä näytteitä testataan tuotantolaitoksessa ja mitä näytteitä otetaan testattavaksi jo markkinoille saatetuista tuotteista.

Pykälän viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Sen mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvalvonnasta.

10 §. *Laadunvalvontasopimus* Rakennustuotteen valmistaja ja laadunvalvonnan varmentaja laativat keskenään kirjallisen laadunvalvontasopimuksen. Laadunvalvontasopimuksella määritellään kutakin tuotetta koskien erikseen laadunvalvonnan sisältö. Tarkoituksena on varmistaa tyyppihyväksytyn tuotteen valmistukseen liittyvän laadunvalvonnan varmentaminen.

Rakennustuotteen valmistuksessa saattaa tapahtua muutoksia. Valmistajan on ilmoitettava laadunvalvonnan varmentajalleen sekä tyyppihyväksyntälaitokselle tuotannossa tapahtuvista muutoksista etukäteen. Ilmoitettavia muutoksia ovat tyyppihyväksytyn tuotteen raaka-aineissa, valmistuksessa tai laadussa tapahtuvat muutokset. Saatuaan ilmoituksen laadunvalvonnan varmentajan tehtäväksi jää harkita, onko tarpeen muuttaa laadunvalvontasopimuksen sisältöä. Tyyppihyväksyntälaitoksen tehtävänä on ilmoituksen saatuaan harkita, onko tyyppihyväksynnän sisältöä tarpeen muuttaa.

Kolmas momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä.

3 luku Varmennustodistus

11 §. *Varmennustodistus* Rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa laissa säädettiin varmennetusta käyttöselosteesta. Suurin muutos rakennustuotteiden kansallisessa hyväksymisessä on aikaisemmista varmennetuista käyttöselosteista luopuminen ja varmennustodistusten käyttöönotto niitä korvaamaan. Koska rakennustuotteiden hyväksynnässä on selvä ero vanhan varmennetun käyttöselosteen ja uuden varmennustodistuksen välillä, on sekaannusten välttämiseksi käytännöllistä vaihtaa menettelyn nimeä.

Varmennustodistuksella voidaan varmentaa rakennustuotteen ominaisuuksia, joita on edellytetty maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä. Ajatuksena on, että varmennustodistuksella osoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaiset rakennustuotteen ominaisuudet valmistajan ilmoittamassa aiotussa käyttötarkoituksessa.

Varmennustodistus on kevyempi menettely kuin tyyppihyväksyntä ja kohdistuu tuotteisiin joilla ei ole yhtä suuri merkitys rakennuksen olennaisiin teknisiin vaatimuksiin.

Varmennustodistuksen antaa ympäristöministeriön hyväksymä toimielin.

12 §. *Varmennustodistuksen hakeminen* Varmennustodistusta haetaan ympäristöministeriön hyväksymältä toimielimeltä, jota kutsutaan hyväksytyksi toimielimeksi.

Hakemukseen, jolla haetaan varmennustodistusta, on liitettävä 1) tutkimusselostukset ja selvitykset, joiden perusteella voidaan arvioida rakennustuotteen käyttötapaa ja ominaisuuksia sekä 2) tiedot tuotannon aikaisesta laadunvalvonnasta. Näiden tietojen perusteella hyväksytty toimielin voi selvittää, täyttyvätkö rakennustuotteelle kaikki edellytykset varmennustodistuksen antamiseen.

Kolmas momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Sen perustella ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia

säännöksiä varmennustodistuksen hakemisesta ja tarvittavista selvityksistä.

13 §. *Varmennustodistuksen perusteet*
Varmennustodistusta käytetään eri tuotteiden hyväksymiseen kuin tyyppihyväksyntää. Varmennustodistusta voidaan käyttää rakennustuotteiden hyväksymiseen, kun kysymys on rakennustuotteista, joilla ei ole merkittävää vaikutusta rakennuksen olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen. Niiden täyttymisen kannalta tärkeämmät rakennustuotteet hyväksytään tyyppihyväksynnällä ja vähemmän merkityksellisten tuotteiden hyväksyntään käytetään yleensä varmennustodistusta. Asiallisesti eroa voisi verrata EU:n rakennustuoteasetuksen suoritustason pysyvyyden arviointi- ja varmennusjärjestelmiin. Lähinnä varmennustodistusta vastaisivat rakennustuotteen asetuksen liitteen V mukaisten AVCP-luokkien 3 ja 4 mukaisiin tuotteisiin verrattavat tuotteet.

Varmennustodistuksella voidaan myös hyväksyä rakennustuotteita, joilla kuitenkin voi olla merkittävääkin vaikutusta rakennuksen olennaisiin teknisiin vaikutuksiin. Tätä käytetään, kun tuotteet ominaisuuksiensa vuoksi soveltuvat paremmin varmennustodistuksella hyväksyttäviksi, koska näiden tuotteiden tyyppihyväksyntämenettelystä tulisi liian raskas.

Aivan kuten tyyppihyväksynnässäkin, myös varmennustodistuksen antaminen perustuu tarkoituksenmukaisuuteen, laajaan valtakunnalliseen käyttöön sekä tarpeeseen yksinkertaistaa tai yhtenäistää kunnan rakennusvalvontaviranomaisten toimenpiteitä.

Varmennustodistuksen antaminen perustuu valmistajan omaan, tuotannon laadunvalvontaan sekä laadunvalvonnan varmentajan suorittamaan varmentamiseen.

Varmennustodistuksen antava hyväksytty toimielin päättää tuoteryhmä- tai tuotekohtaisesti, mitä tietoja tuotteesta annetaan varmennustodistuksessa.

Varmennustodistuksen antaminen perustuu joko rakennustuotteen valmistuksen jatkuvaan varmentamiseen tai toimituseräkohtaiseen näytetarkastukseen tilanteesta riippuen.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Sen mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä varmennustodistuksen perusteista. Tällainen asetus eroaa tyyppihyväksyntäasetuksesta. Tyyppihyväksyntä perustuu yksityiskohtaiseen tyyppihyväksyntäasetukseen. Varmennustodistuksen perusteista annettavalla asetuksella on tarkoitus määritellä, mitä tuotteita tai tuoteryhmiä koskevia varmennustodistuksia hyväksytty toimielin voi antaa. Asetus ei kuitenkaan ole samalla tavalla yksityiskohtainen kuin tyyppihyväksyntä, joten varmennustodistus on tyyppihyväksyntään verrattuna kevyempi menettely. Varmennustodistus voisi koskea esimerkiksi betonirakenteiden kuormia siirtäviä teräsosia, harmonisoiduista tuotestandardeista poikkeavia rakenneteräksiä, tiettyjä betonin lisäaineita ja tiettyjä erikoislaasteja.

14 §. *Varmennustodistuksen antaminen*
Varmennustodistus on sisällöltään kevyempi kuin tyyppihyväksyntä. Varmennustodistuksessa tai sen liitteessä on mainittava valmistajan ja hakijan nimi ja kotipaikka. Jos esimerkiksi yksi maahantuoja on jo hakenut rakennustuotteelle varmennustodistuksen, voivat muut maahantuojat hyödyntää kertaalleen annettua varmennustodistusta sovittuaan siitä asianomaisten tahojen kanssa.

Rakennustuotteen nimi ja kuvaus tuotteesta on myös ilmoitettava varmennustodistuksessa tai sen liitteessä. Nämä tiedot yksilöivät, mistä tuotteesta on kysymys. Lisäksi varmennustodistuksessa tai sen liitteessä on ilmoitettava tarpeelliset tiedot rakennustuotteen ominaisuuksista, käyttötavoista sekä muista tuotteen käyttöön liittyvistä seikoista. Lisäksi varmennustodistuksessa on kerrottava, millaista menetelmää rakennustuotteen arvioinnissa on käytetty.

Varmennustodistus annetaan määräajaksi, joka voi olla enintään viisi vuotta kerrallaan. Mikäli hyväksytty toimielin pitää tarpeellisena, se voi edellyttää määräaikaisarviointia. Sillä varmennetaan, että rakennustuote, jolle on annettu varmennustodistus, säilyy suoritustasoltaan sille asetettujen vaatimusten mukaisena.

Mikäli varmennustodistuksen antaminen perustuu toimituseräkohtaiseen tarkastukseen, voidaan rakennustuotteet ottaa käyttöön vasta sitten, kun hyväksytty toimielin on antanut varmennustodistuksen, jolla kyseinen

toimituserä hyväksytään käyttöön otettavaksi.

15 §. *Laadunvalvontasopimus* Hyväksytty toimielin voi edellyttää tarvittaessa laadunvalvonnan varmentajan suorittamaa ulkopuolista laadunvalvontaa. Valmistajan on siinä tapauksessa järjestettävä ulkopuolinen laadunvalvonta siinä laajuudessa, kuin hyväksytty toimielin sitä edellyttää.

Valmistaja ja laadunvalvonnan varmentaja tekevät laadunvalvonnasta kirjallisen sopimuksen. Sopimuksessa sovitaan muun muassa, missä laajuudessa tehdään rakennustuotteen määräaikaistestaukset.

Pykälän viimeiseen momenttiin sisältyy asetuksenantovaltuus. Sen mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä.

4 luku Valmistuksen laadunvalvonta

16 §. *Valmistuksen laadunvalvonta* Kaikki harmonisoitujen tuotestandardien soveltamisalan ulkopuolelle jäävät rakennustuotteet eivät kuulu myöskään tyyppihyväksyntäasetusten tai varmennustodistuksen perusteista annetun asetuksen soveltamisalaan. Tällöin rakennustuotteen ominaisuudet voidaan osoittaa valmistajan omalla tehtaan sisäisellä laadunvalvontajärjestelmällä, jonka laadunvalvonnan varmentaja varmentaa.

Laadunvalvontajärjestelmä koostuu 1) valmistajan ylläpitämästä tuotannon sisäisestä laadunvalvonnasta ja valmistajan tekemistä testeistä sekä 2) laadunvalvonnan varmentajan suorittamasta tuotannon sisäisen laadunvalvonnan varmentamisesta. Laadunvalvonnan varmentajan suorittamaan laadunvalvontaan kuuluu 1) tuotannon ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastus sekä 2) tuotannon sisäisen laadunvalvonnan jatkuva valvonta, arviointi ja hyväksyminen. Valvonta voi sisältää tuotteiden testauksia tuotantolaitoksessa ja jo markkinoille saatetuista tuotteista.

Valmistuksen laadunvalvonta soveltuu esimerkiksi valmisbetonille, taloteknisille hormielementeille, kylpyhuone-elementeille, harkoista kootuille seinäelementeille ja isoille betoniputkille.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Sen mukaan ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuotteiden valmistuksen laadunvalvonnasta.

17 §. *Laadunvalvontasopimus* Rakennustuotteen valmistaja ja laadunvalvonnan varmentaja tekevät keskenään kirjallisen sopimuksen, jolla määritellään laadunvalvonnan sisältö kutakin rakennustuotetta varten erikseen. Laadunvalvonnan varmentaminen perustuu tähän sopimukseen.

Toisinaan valmistajan tuotannossa voi tapahtua muutoksia. Valmistajan on ilmoitettava laadunvalvonnan varmentajalle ennen muutosten toteuttamista aiotuista muutoksista, jotka koskevat tuotteen raaka-aineita, valmistusta tai laatua.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä.

5 luku Rakennuspaikkakohtainen varmentaminen

18 §. *Rakennuspaikkakohtainen kelpoisuuden osoittaminen* Mikäli rakennustuotteen kelpoisuutta rakentamisessa käytettäväksi ei ole vapaaehtoisella menettelyllä muulla tavalla osoitettu, voidaan rakennustuotteen kelpoisuus osoittaa hankekohtaisesti. Hankkeella tarkoitetaan tällöin yksittäistä rakennuskohdetta, kuten esimerkiksi yhtä pientaloa tai rivitaloyhtiötä. Myös satoja kilometrejä pitkä tietyömaa, joka ei kuulu kunnan rakennusvalvontaviranomaisen valvontaan, katsotaan yhdeksi hankkeeksi.

Rakennuspaikkakohtaisella kelpoisuuden osoittamisella tarkoitetaan sitä, että kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa edellyttää, että yksittäistapauksessa varmistetaan, että rakennustuote täyttää maankäyttö- ja rakennuslaista tai sen nojalla annetuista säännöksistä johtuvat vaatimukset. Esimerkkinä tällaisesta rakennustuotteesta voisi olla vaikkapa tuotehyväksymätön vesihana tai tyyppihyväksyntäpäätöksestä poikkeava palo-ovi ja paloikkuna.

Vastuu rakennuspaikkakohtaisen kelpoisuuden osoittamisesta aiheutuneista kustannuksista on rakennushankkeeseen ryhtyvällä.

19 §. *Kelpoisuuden arvioimisen perusteet* Rakennusvalvontaviranomainen arvioi rakennustuotteen kelpoisuuden saamansa asiantuntijalausunnon perusteella. Kelpoisuuden arvioinnin perusteena käytetään aineista, tarvikkeista, tuotteista, järjestelmistä ja rakenteiden laadusta saatavilla olevaa aineistoa ja suunnitelmia sekä niiden perusteella laadittua asiantuntijan lausuntoa rakennustuotteen kelpoisuudesta. Aineistolla tarkoitetaan sekä olemassa ollutta asiakirja-aineistoa että mahdollisia näytteistä saatuja testaustuloksia.

Toinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiantuntijalausunnosta.

20 §. *Rakennuspaikkakohtaiset näytteet ja selvitykset* Rakennuspaikkakohtaiseen kelpoisuuden osoittamiseen on monia eri keinoja. Ensinnäkin kelpoisuus voidaan osoittaa toimittamalla kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle asiakirjoja tai ulkopuolisia asiantuntijalausuntoja. Tämä menettely on ensisijainen ja säästää hankkeeseen ryhtyvän kustannuksia. Mikäli rakennustuotteen kelpoisuus ei riittävällä tavalla ilmene toimitetusta asiakirja-aineistosta, eikä niiden perusteella voida laatia asiantuntijalausuntoa, voidaan viime kädessä ottaa rakenteista ja niihin käytetyistä rakennusaineista ja -tarvikkeista sekä muista rakennustuotteista näytteitä. Näytteiden ottaminen on rajoitettava tarpeelliseen siten, että vältetään turhien kustannusten aiheuttamista hankkeeseen ryhtyvälle.

Toinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, kuinka näytteitä otetaan tai kokeita suoritetaan.

Mikäli rakennuspaikkakohtaisessa kelpoisuuden osoittamisessa päädytään kokeiden ottamiseen rakennustyön aikana, on kokeet annettava laadunvalvonnan varmentajan suoritettaviksi. Laadunvalvonnan varmentaja voi halutessaan käyttää alihankkijaa. Tällöin laadunvalvonnan varmentaja on kuitenkin vastuussa alihankkijan toimista ja vastaa siten siitä, että kokeet on suoritettu asianmukaisesti. Hankkeeseen ryhtyvällä on oikeus valita, mitä ympäristöministeriön hyväksymää laadunvalvonnan varmentajaa kokeiden suorittamiseen käytetään.

6 luku Valtuutetut ja hyväksytyt toimielimet

21 §. *Toimivalta toimielimen valtuuttamiseen ja hyväksymiseen* Ympäristöministeriöllä on toimivalta hyväksyä ja valtuuttaa toimielimiä, eli tyyppihyväksyntälaitoksia, hyväksyttyjä toimielimiä ja laadunvalvonnan varmentajia. Tyyppihyväksyntälaitosten hyväksymistä kutsutaan valtuuttamiseksi. Hyväksytyt toimielimet ja laadunvalvonnan varmentajat ympäristöministeriö hyväksyy. Edellytyksenä on, että toimielimet täyttävät niille säädetyt edellytykset.

Toimielinten hyväksymiseen ja valtuuttamiseen liittyy asetuksenantovaltuus. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimielinten valtuuttamisesta ja hyväksymisestä.

22 §. *Hakemus tyyppihyväksyntälaitokseksi* Tyyppihyväksyntälaitokseksi voi hakea kotimainen tai ulkomainen laitos. Laitoksen yhtiömuodolla ei ole merkitystä.

Hakemuksessa on määriteltävä yksityiskohtaisesti tuoteryhmät, jotka tulevat kyseisen laitoksen tyyppihyväksyntätoiminnan kohteiksi. Hakijan on esitettävä riittävät tiedot teknisestä pätevyydestään ja riippumattomuudestaan. Hakijalla on oltava haettuihin tuoteryhmiin nähden riittävät henkilöresurssit ja muut voimavarat. Lisäksi hakijan on esitettävä selvitys siitä, että sillä on mahdollisten korvausten varalta 35 §:n mukainen vastuuvakuutus tai siihen rinnastettava muu järjestely. Halutessaan ympäristöministeriö voi käyttää akkreditointia sen selvittämiseksi, täyttääkö hakija edellä mainitut edellytykset.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksesta tyyppihyväksyntälaitokseksi.

23 §. *Hakemus varmennustodistuksia antavaksi toimielimeksi* Varmennustodistuksia antavaksi hyväksytyksi toimielimeksi voi hakea kotimainen tai ulkomainen laitos. Laitoksen yhtiömuodolla ei ole merkitystä.

Hakemuksessa on yksityiskohtaisesti määriteltävä, mitkä tuotteet tai tuoteryhmät tulevat toiminnan kohteeksi. Hakijan on hakemuksen yhteydessä esitettävä tiedot, joiden perusteella sen voidaan katsoa olevan teknisesti pätevä ja riippumaton. Vaatimustaso on vähäisempi tyyppihyväksyntälaitoksiin verrattuna. Lisäksi hakijan on esitettävä selvitys siitä, että sillä on mahdollisten korvausten varalta 35 §:n mukainen vastuuvakuutus tai siihen rinnastettava muu järjestely. Halutessaan ympäristöministeriö voi käyttää akkreditointia selvittääkseen, täyttääkö hakija edellä mainitut edellytykset.

Hakijan on selostettava hakemuksen yhteydessä, millä perusteilla sen on tarkoitus antaa varmennustodistus. Perusteet on selostettava kunkin tuotteen tai tuoteryhmän osalta erikseen. Mikäli näin yksityiskohtaista selostusta ei voida antaa vielä hakemuksen yhteydessä, on aiotut menetelmät selostettava viimeistään ennen toiminnan aloittamista. Näin varmennustodistusten antamisen perusteet ovat avoimia ja julkisia ja ympäristöministeriö voi varmistua niiden asianmukaisuudesta.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksesta varmennustodistuksia antavaksi hyväksytyksi toimielimeksi.

24 §. *Hakemus laadunvalvonnan varmentajaksi* Laadunvalvonnan varmentajaksi voi hakea kotimainen tai ulkomainen laitos. Laitoksen yhtiömuodolla ei ole merkitystä.

Hakemuksessa on määriteltävä, mitkä tuotteet ja tuoteryhmät tulevat toiminnan kohteeksi. Lisäksi hakijan on esitettävä tiedot, joiden perusteella sen voidaan katsoa olevan teknisesti pätevä ja riippumaton. Vaatimustaso on vähäisempi hyväksyttyihin toimielimiin verrattuna. Hakijan on esitettävä selvitys siitä, että sillä on mahdollisten korvausten varalta 35 §:n mukainen vastuuvakuutus tai siihen rinnastettava muu järjestely. Halutessaan ympäristöministeriö voi käyttää akkreditointia selvittääkseen, täyttääkö hakija edellä mainitut edellytykset.

Viimeinen momentti sisältää asetuksenantovaltuuden. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemuksesta laadunvalvonnan varmentajaksi.

25 §. *Toimielimiä koskevat yleiset vaatimukset* Valtuutettuja ja hyväksyttyjä toimielimiä koskevat seuraavat yleiset vaatimukset. Ensinnäkin toimielimellä on oltava teknisesti pätevä henkilökunta. Pätevyyden arvioimisen perusteista säädetään pykälässä 26. Toisekseen toimielimellä on oltava tarpeelliset laitteet tehtävien suorittamiseksi. Kolmanneksi toimielimellä on oltava riittävät taloudelliset voimavarat, jotta se voisi hoitaa sille annetut tehtävät. Toimielimellä ei voi esimerkiksi olla vakavia maksuhäiriöitä, se ei voi olla selvitystilassa eikä sillä voi olla verosaatavia.

Toimielimellä on oltava käytössään henkilöstö, joka on riippumatonta arvioitaviin organisaatioihin ja rakennustuotteisiin nähden. Riippumattomuuden arvioinnista säädetään pykälässä 26.

Suomessa toimielimiä on vähän ja sama toimielin voi toimia useammassa eri tehtävässä. Yritys voi kuitenkin toimia monessa roolissa ilman, että sen riippumattomuus vaarantuisi. Tämä varmistetaan siten, että tyyppihyväksynnän tai varmennustodistuksen antamista sekä laadunvalvonnan varmentamista hoitavat eri henkilöt ja organisaatio on järjestetty siten, että eri toiminnot hoidetaan siten, että riippumattomuus ei vaarannu.

26 §. *Toimielimen asiantuntemuksen, luotettavuuden ja riippumattomuuden arviointi* Henkilöstön asiantuntemuksen arviointi perustuu henkilökunnan koulutukseen ja kokemukseen. Lisäksi huomioon otetaan käytännön toiminnassa osoitettu pätevyys. Henkilökunnan pätevyys osoitetaan koulutusta ja kokemusta koskevilla todistuksilla.

Toimielimen luotettavuutta arvioidaan hakijan hallitukseen tai hallintoneuvostoon kuuluvien henkilöiden kautta. Hakija on luotettava, jos hakijayhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa, vastuunalaista yhtiömiestä taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevaa ei ole viiden edellisen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen sellaisesta teosta, joka osoittaisi hänen olevan sopimaton toimimaan valtuutetussa tai hyväksytyssä toimielimessä tai määrätty liiketoimintakieltoon.

Hakijan riippumattomuutta arvioidaan hakijan ja sen palveluksessa olevien henkilöiden toiminnan kautta. Hakija on riippumaton, jos hakija tai tämän palveluksessa oleva ei harjoita rakennustuotteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia tai korjausta tai ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muutoin riippuvuussuhteessa sellaiseen tahoon, joka sitä harjoittaa. Hakija ei saa olla riippuvuussuhteessa myöskään tällaista toimintaa harjoittavien muodostamaan järjestöön.

Toisin sanoen henkilöstö ei voi olla työsuhteessa eikä sillä voi olla omistuksia arvioituun tuotantolaitokseen eikä se saa osallistua tuotteiden suunnitteluun, valmistukseen tai jakeluun.

Ympäristöministeriö voi edellyttää ulkopuolista arviointia toimielimen asiantuntemuksesta, luotettavuudesta ja riippumattomuudesta. Toisin sanoen ympäristöministeriö voi halutessaan käyttää akkreditointia selvittääkseen, täyttääkö hakija edellä mainitut edellytykset.

27 §. *Valtuuttamis- ja hyväksymispäätöksen sisältö* Ympäristöministeriöllä on laaja harkintavalta valtuutuksen tai hyväksynnän keston suhteen. Päätös tyyppihyväksyntälaitoksen valtuutuksesta taikka varmennustodistuksia antavan toimielimen tai laadunvalvonnan varmentajan hyväksymisestä voidaan antaa määräajaksi tai toistaiseksi. Määräaikainen valtuutus tai hyväksyntä tulee kysymykseen esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa ympäristöministeriö on käyttänyt akkreditointia selvittääkseen täyttääkö toimielin sille säädetyt edellytykset. Mikäli akkreditointi on annettu määräajaksi, voi ympäristöministeriö käyttää samaa määräaikaa.

Valtuutus tai hyväksyntä voidaan rajata hakemuksessa esitettyä toimintaa suppeammaksi. Näin voidaan tehdä esimerkiksi silloin, kun edellytykset täyttyvät joidenkin osa-alueiden, mutteivät kaikkien osalta.

Päätökseen voidaan liittää toiminnan harjoittamiselle ja toiminnan valvomiseksi tarpeellisia ehtoja. Ehtojen tarve voi ilmetä esimerkiksi akkreditointipäätöksestä.

Päätökseen voidaan liittää myös ehto, jonka mukaan toiminta on aloitettava annetun määräajan kuluessa uhalla, että päätös raukeaa. Toimintaedellytykset on selvitetty päätöksentekohetkellä. Toimintaedellytyksissä voi tapahtua muutoksia esimerkiksi hallituksen jäsenten tai henkilöstön vaihtuessa. Mikäli jotakin toimintaa ei harjoiteta, on mahdollista, että edellytykset sen aloittamiseen vähenevät. Sen vuoksi on tärkeää, että toiminta aloitetaan kohtuullisen ajan kuluessa päätöksestä.

28 §. *Valtuutuksen ja hyväksymisen edellytysten valvonta* Ympäristöministeriön tehtävänä on valvoa tuotehyväksyntälain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä rakennustuotteiden hyväksymisestä annettujen muiden säännösten samoin kuin valtuutusta ja hyväksymistä koskevan ympäristöministeriön päätöksen ehtojen noudattamista. Apua tähän tehtäväänsä ympäristöministeriö saa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yvastuualueilta sekä kuntien rakennusvalvontaviranomaisilta.

Mikäli ympäristöministeriö havaitsee, että hyväksytty toimielin on antanut varmennustodistuksen rakennustuotteelle, joka ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain tai sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia, voi ympäristöministeriö kumota varmennustodistuksen valvontatehtäväänsä perustuen.Jotta ympäristöministeriö voisi hoitaa valvontatehtävänsä, valtuutettu tai hyväksytty toimielin on velvollinen antamaan ympäristöministeriölle valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Vuosiilmoituksen lisäksi toimielimen on ilmoitettava omistussuhteissaan tapahtuneista muutoksista, toiminnasta vastaavien henkilöiden vaihdoksista sekä toimintaa koskevista muista merkittävistä muutoksista ympäristöministeriölle viipymättä, vaikka tästä ilmoitusvelvollisuudesta ei olisi mainittu päätöksessä erikseen.

Ympäristöministeriöllä on oikeus tehdä valvontaa varten tarpeellisia tarkastuksia siellä, missä toimintaa harjoitetaan. Näin ympäristöministeriö voi varmistua siitä, että sille on toimitettu oikeat tiedot.

29 §. *Toiminnan keskeyttäminen* Valvoessaan toimielinten toimintaa ympäristöministeriö voi havaita, että toimielin ei toimi asianmukaisesti. Tällöin ympäristöministeriö voi antaa valtuutetulle tai hyväksytylle toi-

mielimen kirjallisen varoituksen tai keskeyttää toiminnan harjoittamisen.

Syitä kirjallisen varoituksen antamiseen tai toiminnan keskeyttämiseen ovat: 1) toiminnassa ei noudateta tämän lain tai sen nojalla annettuja tai rakennustuotteiden hyväksyntää koskevia muita säännöksiä; 2) tehtäviä ei ole suoritettu muutoin asianmukaisesti; tai 3) valtuutettu tai hyväksytty toimielin on rikkonut valtuutus- tai hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja. Rikkeen laajuudesta riippuu, riittääkö ensisijaisena menettelynä kirjallinen varoitus vai onko toiminta keskeytettävä.

Toimielin voi valittaa toiminnan keskeyttämisestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Toiminnan keskeyttämistä koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

30 §. *Valtuutuksen ja hyväksymisen peruuttaminen* Jos kirjallinen varoitus tai toiminnan keskeyttäminen ei ole valvonnan kannalta riittävää, ympäristöministeriöllä on myös mahdollisuus peruuttaa antamansa valtuutus tai hyväksyminen.

Valtuutus tai hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos 1) valtuutettu tai hyväksytty toimielin ei ylläpidä säännöllistä toimintaa tai lopettaa kyseisen toiminnan; 2) valtuutettu tai hyväksytty toimielin ei enää täytä valtuutuksen tai hyväksymisen edellytyksiä eikä ole määräajassa korjannut niissä olevia puutteita; 3) toimielin on asetettu konkurssiin; tai 4) määräävässä asemassa oleva toimielimen edustaja on asetettu liiketoimintakieltoon.

Toiminnan säännöllinen ylläpitäminen voi vaihdella riippuen siitä, paljonko rakennustuotteiden valmistajat ovat hakeneet toimielimeltä tuotehyväksyntöjä. Välillä jonkin tietyn rakennustuotteen hyväksynnän antamiseen voi tulla pidempikin tauko. Mikäli toimielin jatkuvasti ylläpitää toimintavalmiutensa, voi tauko jatkua muutaman vuoden. Mikäli toiminta on kokonaan lakannut tai valmiuden toimintaan ovat tauon aikana loppuneet, voi ympäristöministeriö peruuttaa valtuutuksen tai hyväksynnän.

Mikäli ympäristöministeriö havaitsee, ettei valtuutettu tai hyväksytty toimielimen enää täytä sille asetettuja edellytyksiä, on ympäristöministeriön ensisijaisesti pyydettävä toimielintä korjaamaan puutteet kohtuullisessa määräajassa. Valtuutuksen tai hyväksynnän peruuttaminen on mahdollista vasta, jos toimielin ei korjaa puutteita.

Selkeä tilanne syntyy toimielimen konkurssin tai toimielimen edustajan liiketoimintakieltoon asettamisen myötä. Tällöin toimielin ei voi luonnollisestikaan enää jatkaa toimintaansa.

Ympäristöministeriön on peruutettava valtuutus tai hyväksyminen myös, jos toimielimen toiminta on keskeytetty eikä toimielin kohtuullisessa ajassa ole poistanut toiminnan keskeyttämiseen johtaneita syitä. Kohtuullisen ajan pituus riippuu toimenpiteiden laajuudesta.

Valtuutuksen tai hyväksymisen peruuttamista koskevasta päätöksestä voi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valtuutuksen tai hyväksymisen peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

7 luku Valtuutetun ja hyväksytyn toimielimen toimintaa koskevat vaatimukset

31 §. *Laadunvalvonnan varmentaminen* Laadunvalvontasopimus määrittelee laadunvalvonnan varmentamisen laajuuden. Laadunvalvonnan varmentaja varmistaa, että tarvittavat testaukset tai muut tutkimukset on tehty laadunvalvontasopimuksessa edellytetyllä tavalla ja sopimuksen mukaisessa laajuudessa.

32 §. *Laadunvalvontaraportti* Laadunvalvonnan varmentajan on huolehdittava laadunvalvontajärjestelmän varmentamisen yhteydessä suoritettujen valvontatoimien ja muiden toimenpiteiden dokumentoinnista. Laadunvalvonnan varmentajan on säilytettävä toiminnassa syntynyt aineisto kymmenen vuotta, jotta jälkikäteen voidaan tarvittaessa todentaa, mitä varmentamistoiminnassa on käynyt ilmi.

Laadun varmentamisen tulokset raportoidaan sille taholle, jonka kanssa laadunvalvonnan varmentaja on tehnyt sopimuksen.

Tyyppihyväksynnän laadun varmentamisen tuloksista raportoidaan vuosittain sille taholle, jonka kanssa laadunvalvonnan varmentaja

on tehnyt sopimuksen. Jos varmentaminen kohdistuu tyyppihyväksyntälaitokseen, raportti lähetetään sinne. Jos tyyppihyväksynnän myöntävä taho on ollut ympäristöministeriö, lähettää laadunvalvonnan varmentaja raportin ympäristöministeriölle.

Laadunvalvonnan varmentaja raportoi vuosittain varmennustodistuksen laadun varmentamisen tulokset hyväksytylle toimielimelle siten, kuin laadunvalvontasopimuksessa on sovittu.

Valmistuksen laadunvalvonnan varmentamisen tulokset laadunvalvonnan varmentaja raportoi valmistajalle laadunvalvontasopimuksessa sovitulla tavalla.

Lähtökohtaisesti laadunvalvontasopimuksen mukainen raportointi on riittävää. Laadunvalvonnan varmentamisen yhteydessä voidaan havaita jotakin rakennustuotetta koskeva turvallisuuden ja terveellisyyden kannalta vakava puutteellisuus. Näissä tapauksissa ei riitä ainoastaan laadunvalvontasopimuksen mukainen raportointi, vaan puutteellisuudesta on informoitava myös ympäristöministeriötä. Ympäristöministeriö voi tällöin tiedottaa kuntien rakennusvalvontaviranomaisia rakennustuotetta koskevasta vakavasta puutteesta.

33 §. *Julkisen vallan käyttö* On todennäköistä, että tyyppihyväksyntälaitokseksi ja hyväksytyksi toimielimeksi hakevat tahot ovat yhtiömuodoltaan esimerkiksi osakeyhtiöitä, eivätkä julkisen tahon edustajia. Tyyppihyväksyntätoiminta samoin kuin varmennustodistusten antaminen ovat kuitenkin luonteeltaan julkisen vallan käyttöä. Sen vuoksi on aiheellista säätää, että tyyppihyväksyntälaitoksen ja hyväksytyn toimielimen henkilöstö käyttää julkista valtaa suorittaessaan tuotehyväksyntälain mukaisia tehtäviä.

Koska kysymys on julkisen vallan käytöstä, on toiminnassa noudatettava yleistä virkamiehen esteettömyysperiaatetta. Tyyppihyväksyntälaitoksen ja hyväksytyn toimielimen henkilöstöön sovelletaan sen vuoksi, mitä hallintolain (434/2003) 27 ja 28 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Esteettömyysperiaatteen lisäksi tyyppihyväksyntälaitoksen tai hyväksytyn toimielimen toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä, sillä kysymys on julkisen vallan käytöstä.

Julkista valtaa käyttäessään toimielimen henkilöstön on otettava toiminnassaan huomioon muun muassa julkisuuslain, hallintolain, sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain, kielilain ja muiden vastaavien lakien säännökset.

34 §. *Salassapito* Rakennustuotteiden valmistus on teollisuutta, johon liittyy kilpailua ja liikesalaisuuksia. Tyyppihyväksyntälaitokset, hyväksytyt toimielimet ja laadunvalvonnan varmentajat saavat toimintansa yhteydessä tietoja valmistajien taloudellisesta asemasta sekä liike- tai ammattisalaisuuksista. Sen vuoksi on säädettävä, että niitä ei saa ilman asianomaisen suostumusta ilmaista sivulliselle eikä tietoja saa käyttää yksityiseksi hyödyksi.

Tietyissä tilanteissa edellä mainitut tiedot on kuitenkin voitava ilmaista. Ensinnäkin valtion ja kunnan viranomaiselle on kerrottava sellaiset tiedossa olevat seikat, jotka vaikuttavat niiden tuotehyväksyntälaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseen. Toisekseen markkinavalvontaviranomaisille on ilmastava seikat, jotka vaikuttavat markkinavalvontaan. Kolmanneksi poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle on ilmastava asiat, jotka liittyvät rikoksen selvittämiseen. Tuomioistuimelle on annettava sen pyytämä informaatio.

35 §. *Vastuuvakuutus* Toimielimelle voi toimintaa suorittaessa syntyä tahattomasti tai tuottamuksesta suuri korvausvastuu. Jotta sivulliset tai asianosaiset eivät kärsisi kohtuutonta taloudellista vahinkoa, on toimielimen hankittava mahdollisten korvausten varalta vastuuvakuutus. Myös siihen rinnastettava muu järjestely tulee kysymykseen.

36 §. *Rangaistussäännökset* Pykälässä 34 on säädetty tiukka salassapitovelvollisuus. Sen noudattamisen tehostamiseksi salassapitovelvollisuuden rikkominen säädetään rangaistavaksi teoksi rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta. Rangaistussäännös säilyy ennallaan aikaisempaan käytäntöön verrattuna.

Salassapitovelvollisuuden rikkomisen lisäksi rangaistavaksi teoksi on syytä säätää rakennustuotteiden hyväksyntään liittyvien palvelujen tarjoaminen ilman tuotehyväksyntälaissa edellytettyä ympäristöministeriön valtuutusta tai hyväksyntää. Näin toimiva henkilö on tuomittava *rakennustuotteiden hyväksyntärikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi. Tämäkin rangaistussäännös säilyy ennallaan aikaisempaan käytäntöön verrattuna.

8 luku Erinäiset säännökset

37 §. *Muutoksenhaku toimielimen päätökseen* Tyyppihyväksyntälaitokset ja hyväksytyt toimielimet käyttävät toiminnassaan julkista valtaa ja antavat päätöksiä. Viranomaisen tekemät päätökset ovat valituskelpoisia ja päätökseen on annettava muutoksenhakuosoitus.

Asianosainen, joka on tyytymätön tyyppihyväksyntälaitoksen tai hyväksytyn toimielimen hänen hakemuksestaan tekemään päätökseen, voi vaatia päätöksen tekijältä päätöksen oikaisemista 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Näin päätöksen tehneelle taholle annetaan mahdollisuus harkita vielä päätöstään. Oikaisuvaatimuksen käyttäminen vastaa aikaisempaa käytäntöä.

Oikaisuvaatimus käsitellään hallintolain mukaisesti. Jos päätöksentekijä hylkää oikaisuvaatimuksen, tyyppihyväksynnän tai varmennustodistuksen, hakija voi hakea tähän päätökseen muutosta hallinto-oikeudelta. Tällöin sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996). Muutoksenhaussa noudatetaan myös aikaisempaa käytäntöä.

38 §. *Muutoksenhaku ministeriön päätökseen* Ministeriöiden tekemistä päätöksistä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Menettelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa. Näin menetellään myös silloin, kun ympäristöministeriö tekee laitoksen valtuuttamiseen tai hyväksymiseen liittyvän päätöksen tai ratkaisee tyyppihyväksyntähakemuksen. Ympäristöministeriön tekemän päätöksen muutoksenhaussa noudatetaan aikaisempaa käytäntöä.

39 §. *Vastavuoroinen tunnustaminen* Muista Euroopan talousalueen jäsenmaista ja Turkista voidaan tuoda Suomeen rakennustuotteita, jotka eivät kuulu CE-merkinnän soveltamisalaan. Tuotteilla voi olla kyseisen maan hyväksyntä. Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen kuuluu, että kansalliset hyväksynnät hyväksytään puolin ja toisin.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on arvioida, voidaanko rakennustuote hyväksyä rakentamisessa käytettäväksi. Arviointi tehdään samalla tavalla kuin 19 §:ssä eli rakennustuotteen kelpoisuuden arvioimiseksi on kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle esitettävä hankekohtainen asiantuntijalausunto. Tällöin muun Euroopan talousalueen jäsenmaan tai Turkin valtuutetun tyyppihyväksyntälaitoksen tai hyväksyttyä toimielintä vastaavaan tehtävään hyväksytyn toimielimen kansallisen hyväksynnän katsotaan antavan luotettavalla tavalla tietoa rakennustuotteen ominaisuuksista. Näitä tietoja voidaan käyttää perusteena, kun arvioidaan, voidaanko rakennustuote hyväksyä rakentamisessa käytettäväksi. Euroopan talousalueen jäsenmaan tai Turkin kansallinen hyväksyntä ei sinänsä tarkoita, että kyseinen tuote soveltuisi Suomessa käytettäväksi, sillä tuotetta on arvioitu kyseisen maan vaatimusten kannalta.

40 §. *Markkinavalvonta* CE-merkittyjen rakennustuotteiden markkinavalvonnasta on huolehtinut turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Muiden rakennustuotteiden markkinavalvonta on ollut käytännössä kuluttajansuojan piirissä. Tukesin suorittama markkinavalvonta lisääntyy runsaasti, kun rakennustuotteiden CE-merkinnästä tulee pakollista 1.7.2013.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että kansallisesti hyväksyttyjen rakennustuotteiden markkinavalvontaviranomaisena toimisi ympäristöministeriö tai sen valtuuttama viranomainen. Käytännössä markkinavalvonta siirrettäisiin valtuutuksella Tukesin hoidettavaksi. Näin Tukes valvoisi kaikkia rakennustuotteita. Tukesilla on parempi asiantuntemus rakennustuotteiden markkinavalvontaan kuin kuluttajansuojaviranomaisella, jonka valvottaviksi jäävät rakennustuotteet, joiden valvonnasta ei ole erikseen muuta säädetty.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että markkinavalvontaviranomainen voi kieltää tuotteen luovutuksen tai käyttämisen rakentamiseen, kunnes tuote täyttää sille asetetut

vaatimukset, mikäli on syytä epäillä, että rakennustuote ei vastaa sen tyyppihyväksyntää, varmennustodistusta tai tuotteen laadunvalvonnan mukaista laatua. Näin estetään mahdollisesti vaaraa aiheuttavan rakennustuotteen käyttäminen ja liikkuminen markkinoilla.

Markkinavalvontaviranomaiselle säädetään myös mahdollisuus velvoittaa rakennustuotteen maahantuoja tai valmistaja ryhtymään toimenpiteisiin tuotteiden poistamiseksi markkinoilta tai niiden saattamiseksi vaatimusten mukaisiksi.

9 luku Voimaantulo

41 §. *Voimaantulo* Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, mielellään jo vuoden 2013 alusta. Näin alalle jää aikaa varautua rakennustuoteasetuksen voimaan tulon aiheuttamiin muutoksiin. Viimeistään lain on tultava voimaan samaan aikaan kuin rakennustuoteasetus eli 1.7.2013.

Mikäli tuotehyväksyntälaki tulee voimaan ennen rakennustuoteasetuksen voimaantuloa, täytyy vanhaa lakia rakennustuotteiden hyväksynnästä soveltaa osittain rakennustuotedirektiivin voimassaolon päättymiseen saakka.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin. Näin mahdollistetaan muun muassa se, että ympäristöministeriö ehtii hyväksyä ja valtuuttaa toimielimiä.

42 §. *Yleiset siirtymäsäännökset* Uudella tuotehyväksyntälailla kumotaan vanha laki rakennustuotteiden hyväksynnästä. Vanhan lain rakennustuotteen CE-merkintää ja eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia osia 1–3 ja 7 luvusta sekä 19, 20, 28, 30 ja 34 §:stä sovelletaan 30 päivään kesäkuuta 2013 saakka, sillä rakennustuotedirektiivin voimassaolo päättyy silloin.

On tarpeen säätää, että muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus rakennustuotteiden hyväksynnästä annettuun lakiin tarkoittaa tämän lain voimantulon jälkeen viittausta tähän lakiin. Näin vältetään pelkästään viittauksen takia tehtävät säädösmuutokset.

Uutta tuotehyväksyntälakia on tarkoitus soveltaa myös lain voimaan tullessa toimielimessä vireillä olevissa asioissa. Sama koskee myös rakennuslupamenettelyä. Näin kaikki päätökset lain voimaan tulon jälkeen ratkaistuihin hakemuksiin tehdään uuden lain mukaisesti.

43 §. *Hyväksyntälaitoksia ja toimielimiä koskeva siirtymäsäännös* Ei ole tarkoitus pysäyttää toimielinten toimintaa uuden tuotehyväksyntälain voimaantulon takia. Sen vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että ennen uuden tuotehyväksyntälain voimaantuloa annettu ympäristöministeriön päätös toimielimen valtuuttamisesta antamaan tyyppihyväksyntöjä tai varmentamaan käyttöselosteita tai toimielimen hyväksymisestä rakennustuotteiden hyväksyntään liittyviin tehtäviin on voimassa, kunnes tämän lain nojalla toisin päätetään.

Näin ollen elimet voivat halutessaan itse hakea uuden lain mukaisia pätevyyksiä, mutta muuten toimielinten toimintaan ei tule välitöntä katkosta.

44 §. *Tyyppihyväksyntöjä ja varmennettuja käyttöselosteita koskeva siirtymäsäännös*

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että ennen tuotehyväksyntälain voimaan tuloa annetut tyyppihyväksynnät ja varmennetut käyttöselosteet säilyisivät voimassa päätösten voimassaoloajan. Päätökset ovat maksullisia ja olisi kohtuutonta velvoittaa rakennustuotteiden valmistajat hakemaan hyväksyntöjään uudelleen pelkästään uuden lain voimaantulon takia. Mikäli valmistaja haluaa tyyppihyväksynnän päättymisen jälkeen jatkaa tyyppihyväksyntänsä, ratkaistaan uusi tyyppihyväksyntä tämän lain perusteella.

Päätösten voimassaolo lakkaa automaattisesti silloin, kun tuotteelle laaditun harmonisoidun tuotestandardin siirtymäaika päättyy. Rakennustuote siirtyy silloin CE-merkinnän soveltamisalaan eikä sillä voi enää olla kansallista tuotehyväksyntää.

1.2 Laki maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

2 § *Lain soveltamisala* Kolmannen momentin mukaan maankäyttö- ja rakennuslaissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään ra-

kennustuotedirektiivissä 89/106/ETY tarkoitetuista rakennusta ja muuta rakennuskohdetta koskevista olennaisista vaatimuksista sekä direktiiviin perustuvista rakennustuotteille asetetuista vaatimuksista. Rakennustuoteasetus kumoaa rakennustuotedirektiivin 1.7.2013. EU:n rakennustuoteasetus on voimaan tullessaan sellaisenaan sovellettavaa oikeutta. Edellä mainituista asioista säädetään jatkossa rakennustuoteasetuksessa. Jäsenvaltioilla ei voi olla EU:n asetuksen kanssa päällekkäistä lainsäädäntöä, joten näin ollen maankäyttö- ja rakennuslain 2 §:n 3 momentti on kumottava.

17 § *Asianomaisen ministeriön tehtävät* Pykälän toisen momentin mukaan asianomaiselle ministeriölle kuuluvat myös rakennustuotedirektiivissä jäsenvaltiolle asetetut toimintavelvoitteet. Rakennustuoteasetus korvaa rakennustuotedirektiivin. Rakennustuoteasetuksessa on asetettu jäsenvaltiolle toimintavelvoitteita, kuten eri tilanteisiin liittyviä ilmoitusvelvollisuuksia. Ympäristöministeriö on ministeriöiden toimivallan jaon mukaisesti oikea taho huolehtimaan rakennustuoteasetuksen mukaan jäsenvaltiolle asetetuista toimintavelvoitteista. Sen vuoksi sana rakennustuotedirektiivi on korvattava sanalla rakennustuoteasetus.

148 § *Tyyppihyväksyntä* Pykälässä on säädetty tyyppihyväksynnän perusteista ja tärkeimmistä toimintatavoista tyyppihyväksyntää koskien. Näistä kaikista asioista säädetään tarkemmin tuotehyväksyntälaissa. Sen vuoksi yleinen asiaa koskeva pykälä maankäyttö- ja rakennuslaissa käy tarpeettomaksi. Pykälä on peräisin ajalta, jolloin tyyppihyväksynnästä ei säädetty mitään muuta. Uuden tuotehyväksyntälain myötä maankäyttö- ja rakennuslain pykälä voidaan kumota.

152 § *Rakennustuotteen ominaisuudet* Pykälän neljännen momentin mukaan rakennustuotedirektiivin mukaisesta tuotteiden vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta sekä tähän liittyvistä arviointi- ja hyväksyntälaitoksista on voimassa, mitä niistä erikseen säädetään. Kysymys on ainoastaan informatiivisesta seikasta. Rakennustuoteasetus kumoaa rakennustuotedirektiivin, joten maankäyttö- ja rakennuslaissa ei voida enää viitata siihen. Momentissa kerrotuista asioista säädetään EU:n rakennustuoteasetuksessa, joka on sellaisenaan voimassa kaikissa jäsenvaltioissa. Viittausta siihen ei tarvita maankäyttö- ja rakennuslaissa, joten koko momentti voidaan kumota.

181 § *Markkinavalvonta* Pykälän ensimmäisen momentin mukaan asianomainen ministeriö ja sen valtuuttama viranomainen toimii rakennustuotedirektiivin mukaisena markkinavalvontaviranomaisena. Rakennustuoteasetuksen kumotessa direktiivin kyseinen tehtävä kuitenkin säilyy. Sen vuoksi ensimmäisen momentin sana rakennustuotedirektiivin on muutettava muotoon rakennustuoteasetuksen.

Toisessa ja kolmannessa momentissa säädetään toimenpiteistä tilanteissa, joissa rakennustuotteen CE-merkintää käytetään ilman sen mukaisia edellytyksiä. Näistä seikoista säädetään uudessa EU:n rakennustuoteasetuksessa. Koska rakennustuoteasetus on sellaisenaan velvoittavaa lainsäädäntöä kaikissa jäsenvaltioissa, on jäsenvaltioiden kumottava sen kanssa päällekkäinen lainsäädäntö. Sen vuoksi maankäyttö- ja rakennuslain toinen ja kolmas momentti on kumottava.

1.3 Laki pelastustoimen laitteista annetun lain muuttamisesta

3 § *Muun lainsäädännön soveltaminen* Pykälän toisen momentin mukaan pelastustoimen laitteen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen sovelletaan, mitä rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain 2, 3 ja 7–11 luvussa säädetään, mikäli laite on rakennustuotedirektiivin soveltamisalaan kuuluva rakennustuote. Koska rakennustuoteasetus korvaa rakennustuotedirektiivin ja laki rakennustuotteiden hyväksynnästä kumotaan, on viittaus muutettava koskemaan rakennustuoteasetusta.

11 § *Arviointilaitoksen ja tarkastuslaitoksen hyväksyminen* Pykälän ensimmäisen momentin mukaan turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy arviointilaitokset lukuun ottamatta rakennustuotedirektiivin soveltamisalaan kuuluvia arviointilaitoksia. Rakennustuoteasetus korvaa rakennustuotedirektiivin, joten viittaus rakennustuotedirektiiviin

on muutettava viittaukseksi rakennustuoteasetukseen.

1.4 Laki liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain kumoamisesta

Laissa liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä säädetään siitä, kuinka liikenneväylien ja yleisten alueiden rakentamisessa käytettävien rakennustuotteiden CE-merkintä voidaan säätää pakolliseksi sekä kyseisten tuotteiden markkinavalvonnasta. Lisäksi laissa viitataan rakennustuotteiden hyväksynnästä annettuun lakiin.

Tuotehyväksyntälailla kumotaan laki rakennustuotteiden hyväksynnästä. EU:n rakennustuoteasetus säätää CE-merkinnän pakollisuudesta ja on sellaisenaan velvoittavaa lainsäädäntöä kaikissa jäsenvaltioissa. Laki liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä on EU:n rakennustuoteasetuksen kanssa päällekkäistä lainsäädäntöä ja on näin ollen kumottava kokonaisuudessaan.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Uusi tuotehyväksyntälaki sisältää runsaasti asetuksenantovaltuuksia. Uuden tuotehyväksyntälain tultua voimaan tarkoituksena on kumota vanha asetus rakennustuotteiden hyväksynnästä sekä maankäyttö- ja rakennusasetuksen tyyppihyväksyntää koskeva 104 §.

Olemassa olevat tyyppihyväksyntäasetukset on tarkoitus käydä läpi ja uusia tarvittavin osin. Uudella tuotehyväksyntäasetuksella on tarkoitus määrittää ne tuoteryhmät, joita koskevia varmennustodistuksia voidaan antaa. Lisäksi on mahdollisesti tarpeen antaa asetuksella tarkempia säännöksiä laissa mainituista asioista.

3 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, mielellään jo vuoden 2013 alusta. Näin alalle jää aikaa varautua rakennustuoteasetuksen voimaan tulon aiheuttamiin muutoksiin. Viimeistään lain on tultava voimaan samaan aikaan kuin rakennustuoteasetus eli 1.7.2013.

Mikäli tuotehyväksyntälaki tulee voimaan ennen rakennustuoteasetuksen voimaantuloa, täytyy vanhaa lakia rakennustuotteiden hyväksynnästä soveltaa osittain rakennustuotedirektiivin voimassaolon päättymiseen saakka.

Uudella tuotehyväksyntälailla kumotaan vanha laki rakennustuotteiden hyväksynnästä. Vanhan lain rakennustuotteen CE-merkintää ja eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia osia 1–3 ja 7 luvusta sekä 19, 20, 28, 30 ja 34 §:stä voidaan soveltaa 30 päivään kesäkuuta 2013 saakka, sillä rakennustuotedirektiivin voimassaolo päättyy silloin.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Tuotehyväksyntälaki ja muut tämän lain mukaiset lainsäädännön muutokset ehdotetaan säädettäväksi tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Lakiehdotukset
Luonnos
29.3.2012

1.

Tuotehyväksyntälaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään eräistä menettelyistä, joilla rakennustuotteet hyväksytään rakentamisessa käytettäväksi.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan rakennustuotteen hyväksyntään silloin, kun rakennustuote ei kuulu harmonisoidun tuotestandardin soveltamisalaan eikä valmistaja ole hankkinut tuotteelleen eurooppalaista teknistä arviointia Euroopan neuvoston ja parlamentin rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta antaman asetuksen 305/2011 (*rakennustuoteasetus)* mukaisesti.

Tämän lain mukaan todetaan, täyttääkö rakennustuote maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) tai sen nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Tätä lakia sovelletaan talonrakentamisen lisäksi soveltuvin osin maa- ja vesirakentamisessa käytettäviin rakennustuotteisiin.

3 §

Määritelmät

Arviointi tarkoittaa rakennustuotteen ominaisuuksien selvittämistä.

Hyväksytty toimielin on ympäristöministeriön hyväksymä laitos, joka voi antaa varmennustodistuksen.

Laadunvalvonnan varmentaja on ympäristöministeriön hyväksymä ulkopuolinen taho, joka suorittaa tarkastuksen ja järjestää tarvittavan testauksen.

Rakennustuote tarkoittaa tässä laissa pysyvää rakennusosaa, rakennetta taikka rakennuskohteeseen kiinteästi liittyvää tarviketta, tuotetta tai laitetta.

Rakennustuotteen kelpoisuus tarkoittaa, että rakennustuote täyttää sille rakentamista koskevissa säännöksissä asetetut vaatimukset, jotta tuote voidaan hyväksyä rakennuskohteessa käytettäväksi.

Toimielin on valtuutettu tyyppihyväksyntälaitos, hyväksytty toimielin tai laadunvalvonnan varmentaja.

Tyyppihyväksyntälaitos on toimielin, jonka ympäristöministeriö on valtuuttanut antamaan tyyppihyväksyntöjä.

2 luku

Tyyppihyväksyntä

4 §

Tyyppihyväksyntä

Tyyppihyväksyntä on päätös, jolla osoitetaan, että rakennustuote ominaisuuksiensa puolesta täyttää sille tyyppihyväksyntäasetuksessa ja rakentamismääräyksissä asetetut vaatimukset valmistajan ilmoittamassa käyttötarkoituksessa. Tyyppihyväksyntäpäätöksen antaa ympäristöministeriö tai tyyppihyväksyntälaitos.

5 §

Tyyppihyväksynnän hakeminen

Rakennustuotteen tyyppihyväksyntää haetaan ympäristöministeriöltä tai tyyppihyväksyntälaitokselta.

Hakemuksessa on osoitettava tuotteen suunniteltu käyttötarkoitus sekä yksilöitävä ne ominaisuudet, joille hyväksyntää haetaan. Hakemukseen on liitettävä kuvaus tuotteesta ja sen valmistuksesta sekä laadunvalvonnan varmentajan testausraportit, laskelmat, piirustukset ja muut selvitykset kelpoisuuden osoittamiseksi. Kuvaukseen tuotteesta ja sen valmistuksesta liitetään tarvittavat asennus-, käyttö-, huolto- ja varastointiohjeet sekä tekniset piirustukset ja suunnitteluohjeet sekä selvitys tarvittavasta tuotannon aikaisesta laadunvalvonnasta.

Tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntähakemuksesta ja tarvittavista selvityksistä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

6 §

Tyyppihyväksynnän perusteet

Tyyppihyväksynnällä voidaan hyväksyä sellaisia rakennustuotteita, joilla on vaikutusta rakennuksen olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen. Lisäksi rakennustuotteen tyyppihyväksynnän perusteena on sen tarkoituksenmukaisuus, laaja valtakunnallinen käyttö ja tarve yksinkertaistaa tai yhtenäistää rakennusvalvontaviranomaisen toimenpiteitä.

Tietyn rakennustuotteen tyyppihyväksynnän käyttämisestä voidaan säätää tarkemmin ympäristöministeriön asetuksella, tyyppihyväksyntäasetuksella. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan säätää myös, että laadunvalvonnan varmentaja varmentaa edellä mainitussa asetuksessa tarkoitetun rakennustuotteen asetuksessa määritellyn vaatimustenmukaisuuden.

Ympäristöministeriön valtuuttama tyyppihyväksyntälaitos voi antaa tyyppihyväksyntäpäätöksen ainoastaan tyyppihyväksyntäasetuksen perusteella. Ympäristöministeriön tyyppihyväksyntäpäätöksellä voidaan poiketa rakentamista koskevista säännöksistä ja määräyksistä.

7 §

Tyyppihyväksyntäpäätös

Tyyppihyväksyntäpäätöksessä tai sen liitteessä on oltava seuraavat tiedot:

1) valmistajan ja hakijan nimi ja kotipaikka;
2) tuotteen nimi ja kuvaus tuotteesta;
3) tuotteen suunniteltu käyttö;
4) ominaisuudet, joita hyväksyntä koskee;
5) hyväksynnän ehdot;
6) laadunvalvonnan varmentajan nimi ja kotipaikka sekä laadunvalvontasopimuksen päiväys;
7) tuotteen merkitseminen;
8) tarvittavat suunnittelutiedot, asennusohjeet, käyttö- ja huolto-ohjeet, varastointiohjeet; sekä
9) hyväksynnän voimassaolo.

Tyyppihyväksyntä annetaan määräajaksi, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Jos tuote siirtyy CE-merkinnän soveltamisalaan, tyyppihyväksynnän voimassaolo päättyy.

Tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntäpäätöksestä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

8 §

Tyyppihyväksyntämerkintä

Tyyppihyväksytty tuote on merkittävä tyyppihyväksyntäpäätöksessä edellytetyllä tavalla. Merkintä kiinnitetään tuotteeseen tai jos tämä ei ole mahdollista, pakkaukseen tai sen mukana oleviin asiakirjoihin. Tyyppihyväksyntämerkinnän käyttäminen on lopetettava tyyppihyväksynnän voimassaolon päättymisen jälkeen.

Tarkempia säännöksiä tyyppihyväksyntää koskevasta merkinnästä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

9 §

Tyyppihyväksyntään liittyvä valvonta

Tyyppihyväksytyn rakennustuotteen valmistuksen laadunvalvonnan tulee varmistaa, että tuote täyttää tyyppihyväksyntäasetuksessa ja -päätöksessä mainitut vaatimukset.

Tyyppihyväksytyn tuotteen valmistuksen laadunvalvonta muodostuu valmistajan ylläpitämästä tuotannon sisäisestä laadunvalvonnasta ja valmistajan omasta testauksesta. Näiden lisäksi laadunvalvontaan kuuluu laadunvalvonnan varmentajan suorittama tuotannon sisäisen laadunvalvonnan varmentaminen tuotannon ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastuksen sekä tuotannon sisäisen laadunvalvonnan jatkuvan valvonnan, arvioinnin ja hyväksymisen perusteella. Laadunvalvontasopimuksessa määritellään tuotantolaitoksessa ja markkinoilta otettavien näytteiden testaus.

Tarkempia säännöksiä laadunvalvonnasta voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

10 §

Laadunvalvontasopimus

Tyyppihyväksytyn tuotteen valmistukseen liittyvän laadunvalvonnan varmentaminen perustuu valmistajan ja laadunvalvonnan varmentajan väliseen kirjalliseen sopimukseen. Sopijapuolet määrittelevät tuotekohtaisesti laadunvalvonnan sisällön, jonka avulla voidaan varmistaa kaikkien hyväksynnän kattamien ilmoitettujen ominaisuuksien toteutuminen luotettavasti.

Valmistajan tulee ennen tuotannossa tapahtuvia muutoksia ilmoittaa sopimuksen mukaiselle laadunvalvonnan varmentajalle ja tyyppihyväksyntälaitokselle tyyppihyväksytyn tuotteen raaka-aineissa, valmistuksessa tai laadussa tapahtuvista muutoksista. Saamansa ilmoituksen perustella laadunvalvonnan varmentaja voi arvioida tarpeen tyyppihyväksynnän tai laadunvalvontasopimuksen sisällön muuttamisesta.

Tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

3 luku

Varmennustodistus

11 §

Varmennustodistus

Varmennustodistuksella osoitetaan maankäyttö- ja rakennuslain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaiset rakennustuotteen ominaisuudet valmistajan ilmoittamassa aiotussa käyttötarkoituksessa.

Varmennustodistuksen antaa hyväksytty toimielin.

12 §

Varmennustodistuksen hakeminen

Tuotteen valmistaja tai tämän edustaja voi hakea varmennustodistusta hyväksytyltä toimielimeltä.

Varmennustodistusta koskevaan hakemukseen on liitettävä rakennustuotteen käyttötavan ja ominaisuuksien arvioimiseen tarvittavat tutkimusselostukset ja muut selvitykset sekä tuotannon aikaista laadunvalvontaa koskevat tiedot.

Tarkempia säännöksiä varmennustodistuksen hakemisesta ja tarvittavista selvityksistä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

13 §

Varmennustodistuksen perusteet

Varmennustodistusta voidaan käyttää rakennustuotteiden hyväksymiseen, kun kysymys on rakennustuotteista , joilla ei ole merkittävää vaikutusta rakennuksen olennaisiin teknisiin vaatimuksiin tai tuotteita, jotka ominaisuuksiensa vuoksi soveltuvat varmennustodistuksella hyväksyttäviksi. Varmennustodistuksen perusteena on sen tarkoituksenmukaisuus, laaja valtakunnallinen käyttö ja tarve yksinkertaistaa tai yhtenäistää rakennusvalvontaviranomaisen toimenpiteitä.

Varmennustodistuksen perusteena on lisäksi valmistajan suorittama tuotannon aikainen oma laadunvalvonta sekä laadunvalvonnan varmentajan suorittamat testaukset. Hyväksytty toimielin päättää varmennustodistuksessa annettavista tiedoista tuote- tai tuoteryhmäkohtaisesti.

Varmennustodistus annetaan joko tuotteen valmistuksen jatkuvan varmentamisen tai toimituseräkohtaisen näytetarkastuksen perusteella.

Tarkempia säännöksiä varmennustodistuksen käyttämisestä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

14 §

Varmennustodistuksen antaminen

Varmennustodistuksessa tai sen liitteessä on oltava seuraavat tiedot:

1) valmistaja ja hakijan nimi ja kotipaikka;
2) tuotteen nimi ja kuvaus tuotteesta;
3) tarpeelliset tiedot tuotteen ominaisuuksista, käyttötavoista sekä muista tuotteen käyttöön liittyvistä seikoista; ja
4) 4) tiedot arviointimenetelmistä.

Varmennustodistus annetaan enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Hyväksytty toimielin voi tarvittaessa edellyttää määräaikaisarviointia, jolla varmennetaan, että varmennustodistuksen omaavan rakennustuotteen suoritustaso vastaa valmistajan tuotteelle ilmoittamia ominaisuuksia. Toimituseräkohtaisesti tarkastetut tuotteet saadaan ottaa käyttöön vasta, kun hyväksytty toimielin on antanut varmennustodistuksen, jossa toimituserä hyväksytään käyttöön otettavaksi.

15 §

Laadunvalvontasopimus

Hyväksytty toimielin voi edellyttää ulkopuolista laadunvalvonnan varmentamista. Valmistajan on tällöin huolehdittava laadunvalvonnan järjestämisestä toimielimen edellyttämässä laajuudessa. Valmistajan on tehtävä laadunvalvonnasta kirjallinen sopimus laadunvalvonnan varmentajan kanssa. Sopijapuolet määrittelevät tuotekohtaisesti laadunvalvonnan sisällön, jonka avulla voidaan varmistaa kaikkien hyväksynnän kattamien ilmoitettujen ominaisuuksien toteutuminen luotettavasti. Laadunvalvontaan voi liittyä tuotteen määräaikaistestaus sopimuksen edellyttämässä laajuudessa.

Valmistajan tulee ennen tuotannossa tapahtuvia muutoksia ilmoittaa sopimuksen mukaiselle laadunvalvonnan varmentajalle ja hyväksytylle toimielimelle tuotteen raaka-aineissa, valmistuksessa tai laadussa tapahtuvista muutoksista. Saamansa ilmoituksen perustella laadunvalvonnan varmentaja voi arvioida tarpeen varmennustodistuksen tai laadunvalvontasopimuksen sisällön muuttamisesta.

Tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

4 luku

Valmistuksen laadunvalvonta

16 §

Valmistuksen laadunvalvonta

Rakennustuotteen ominaisuudet voidaan osoittaa valmistajan ylläpitämällä tehtaan sisäisellä laadunvalvontajärjestelmällä silloin,

kun tyyppihyväksynnällä tai varmennustodistuksella ei voida osoittaa tuotteen ominaisuuksia. Laadunvalvonnan varmentaja varmentaa tuotannon sisäisen laadunvalvontajärjestelmän.

Valmistuksen laadunvalvonta muodostuu valmistajan ylläpitämästä tuotannon sisäisestä laadunvalvonnasta ja valmistajan suorittamasta testauksesta. Näiden lisäksi laadunvalvontaan kuuluu laadunvalvonnan varmentajan suorittama tuotannon sisäisen laadunvalvonnan varmentaminen tuotannon ja sen sisäisen laadunvalvonnan alkutarkastuksen sekä tuotannon sisäisen laadunvalvonnan jatkuvan valvonnan, arvioinnin ja hyväksymisen perusteella. Laadunvalvontaan voi kuulua tuotteiden testauksia tuotantolaitoksessa ja markkinoilla.

Tarkempia säännöksiä tuotteiden valmistuksen laadunvalvonnasta voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

17 §

Laadunvalvontasopimus

Tuotteiden valmistuksen laadunvalvonnan varmentaminen perustuu valmistajan ja laadunvalvonnan varmentajan väliseen kirjallisen sopimukseen. Sopijapuolet määrittelevät tuotekohtaisesti laadunvalvonnan sisällön, jonka avulla voidaan varmistaa kaikkien hyväksynnän kattamien ilmoitettujen ominaisuuksien toteutuminen luotettavasti.

Valmistajan tulee ennen tuotannossa tapahtuvia muutoksia ilmoittaa sopimuksen mukaiselle laadunvalvonnan varmentajalle tuotteen raaka-aineissa, valmistuksessa tai laadussa tapahtuvista muutoksista.

Tarkempia säännöksiä laadunvalvontasopimuksen sisällöstä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

5 luku

Rakennuspaikkakohtainen varmentaminen

18 §

Rakennuspaikkakohtainen kelpoisuuden osoittaminen

Rakennustuotteen hankekohtainen kelpoisuus voidaan osoittaa rakennusvalvontaviranomaiselle rakennuspaikkakohtaisella varmennuksella silloin, kun tuotteen kelpoisuutta ei ole muulla tavalla osoitettu. Tapauskohtaisesti voidaan varmistaa, että rakennustuote täyttää maankäyttö- ja rakennuslaista tai sen nojalla annetuista säännöksistä johtuvat vaatimukset. Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa kelpoisuuden osoittamisesta aiheutuvista kustannuksista.

19 §

Kelpoisuuden arvioimisen perusteet

Rakennusvalvontaviranomainen arvioi rakennustuotteen kelpoisuuden saamansa asiantuntijalausunnon perusteella. Asiantuntijalausunto perustuu aineista, tarvikkeista, tuotteista, järjestelmistä ja rakenteiden laatua koskevasta käytössä olevasta aineistosta sekä suunnitelmista.

Tarkempia säännöksiä asiantuntijalausunnosta voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

20 §

Rakennuspaikkakohtaiset näytteet ja selvitykset

Rakennustuotteen kelpoisuutta ja laatua voidaan valvoa ottamalla rakenteista ja niihin käytetyistä rakennusaineista ja -tarvikkeista sekä muista rakennustuotteista näytteitä, taikka asiakirjojen tai annettujen ulkopuolisten lausuntojen perusteella.

Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä näytteiden ottamisesta ja kokeiden suorittamisesta.

Kelpoisuuden varmistamiseksi rakennustyön aikana vaadittavat kokeet on annettava laadunvalvonnan varmentajan tai laadunvalvonnan varmentajan alihankkijana toimivan tahon suoritettavaksi.

6 luku

Valtuutetut ja hyväksytyt toimielimet

21 §

Toimivalta toimielimen valtuuttamiseen ja hyväksymiseen

Ympäristöministeriö voi valtuuttaa toimielimen antamaan tyyppihyväksyntöjä, hyväksyä toimielimen antamaan varmennustodistuksia tai hyväksyä toimielimen toimimaan laadunvalvonnan varmentajana, jos toimielin täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tarkempia säännöksiä toimielimen valtuuttamisesta ja hyväksymisestä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

22 §

Hakemus tyyppihyväksyntälaitokseksi

Hakemuksessa, jolla haetaan toimielimen valtuuttamista tyyppihyväksyntälaitokseksi, on yksityiskohtaisesti määriteltävä tyyppihyväksyntätoiminnan kohteeksi tulevat tuoteryhmät.

Hakijan on esitettävä riittäviksi katsottavat tiedot teknisestä pätevyydestään ja riippumattomuudestaan sekä tehtävän hoitamiseen tarvittavasta henkilöstöstä, laitteistosta ja muista taloudellisista edellytyksistä. Hakemukseen tulee myös liittää selvitys voimassaolevasta vastuuvakuutuksesta tai siihen rinnastettavasta järjestelystä.

Tarkempia säännöksiä hakemuksesta tyyppihyväksyntälaitokseksi voidaan säätää ympäristöministeriön asetuksella.

23 §

Hakemus varmennustodistuksia antavaksi toimielimeksi

Hakemuksessa, jolla haetaan toimielimen hyväksymistä varmennustodistuksia antavaksi toimielimeksi, on yksityiskohtaisesti määriteltävä toiminnan kohteeksi tulevat tuotteet tai tuoteryhmät. Hakemuksen yhteydessä tai viimeistään ennen toiminnan aloittamista on yksityiskohtaisesti selvitettävä, millä perusteilla varmennustodistus kunkin tuotteen tai tuoteryhmän osalta annetaan.

Hakijan on esitettävä riittäviksi katsottavat tiedot teknisestä pätevyydestään ja riippumattomuudestaan.

Tarkempia säännöksiä hakemuksesta varmennustodistuksia antavaksi toimielimeksi voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

24 §

Hakemus laadunvalvonnan varmentajaksi

Hakemuksessa, jolla haetaan toimielimen hyväksymistä laadunvalvonnan varmentajaksi, on määriteltävä toiminnan kohteeksi tulevat tuotteet ja tuoteryhmät.

Hakijan on esitettävä riittäviksi katsottavat selvitykset pätevyydestään ja riippumattomuudestaan.

Tarkempia säännöksiä hakemuksesta laadunvalvonnan varmentajaksi voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

25 §

Toimielimiä koskevat yleiset vaatimukset

Toimielimellä, joka valtuutetaan antamaan rakennustuotteen tyyppihyväksyntöjä tai hyväksytään antamaan varmennustodistuksia taikka toimimaan laadunvalvonnan varmentajana, tulee olla:

a) teknisesti pätevä henkilökunta, tarpeelliset laitteet ja riittävät taloudelliset voimavarat tehtävien asianmukaiseksi hoitamiseksi; ja

b) käytössään henkilöstöä, jonka riippumattomuus arvioitaviin organisaatioihin ja rakennustuotteisiin nähden on varmistettu.

Toimielin voi toimia sekä tyyppihyväksynnän ja/tai varmennustodistuksen antavana toimielimenä että laadunvalvonnan varmentajana saman rakennustuotteen osalta, mikäli tehtäviä hoitavat eri henkilöt siten, että toimielimen riippumattomuus on varmistettu.

26 §

Toimielimen asiantuntemuksen, luotettavuuden ja riippumattomuuden arviointi

Asiantuntemuksen arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota henkilöstön koulutukseen ja kokemukseen sekä toiminnassa osoitettuun pätevyyteen.

Toimielimeksi hakevaa voidaan pitää luotettavana, jos hakijayhteisön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsentä tai varajäsentä, toimitusjohtajaa, vastuunalaista yhtiömiestä taikka muussa näihin rinnastettavassa asemassa olevaa ei ole viiden edellisen vuoden aikana tuomittu rangaistukseen sellaisesta teosta, joka osoittaisi hänen olevan sopimaton toimimaan valtuutetussa tai hyväksytyssä toimielimessä tai määrätty liiketoimintakieltoon.

Hakijaa pidetään riippumattomana, jos hakija tai tämän palveluksessa oleva ei harjoita rakennustuotteiden valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia tai korjausta tai ole kaupallisesti, taloudellisesti tai muutoin riippuvuussuhteessa sellaiseen tahoon, joka sitä harjoittaa. Hakija ei saa olla riippuvuussuhteessa myöskään tällaista toimintaa harjoittavien muodostamaan järjestöön.

Ympäristöministeriö voi edellyttää ulkopuolista arviointia toimielimen asiantuntemuksesta, luotettavuudesta ja riippumattomuudesta.

27 §

Valtuuttamis- ja hyväksymispäätöksen sisältö

Ympäristöministeriö voi valtuuttaa tai hyväksyä toimielimen tehtäväänsä määräajaksi tai toistaiseksi. Valtuutus tai hyväksyntä voidaan rajata hakemuksessa esitettyä toimintaa suppeammaksi. Päätökseen voidaan liittää toiminnan harjoittamiselle ja toiminnan valvomiseksi tarpeellisia ehtoja.

Päätökseen voidaan liittää myös ehto, jonka mukaan toiminta on aloitettava annetun määräajan kuluessa uhalla, että päätös raukeaa.

28 §

Valtuutuksen ja hyväksymisen edellytysten valvonta

Ympäristöministeriö valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä rakennustuotteiden hyväksymisestä annettujen muiden säännösten samoin kuin valtuutusta ja hyväksymistä koskevan ympäristöministeriön päätöksen ehtojen noudattamista. Ministeriötä avustavat tässä tehtävässä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä rakennusvalvontaviranomaiset.

Ympäristöministeriö voi kumota varmennustodistuksen, kun varmennustodistus on annettu rakennustuotteelle, joka ei täytä maankäyttö- ja rakennuslain tai sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia.

Valtuutettu tai hyväksytty toimielin on velvollinen antamaan ympäristöministeriölle valvontaa varten tarpeelliset tiedot. Toimielimen on ilmoitettava omistussuhteissaan tapahtuneista muutoksista, toiminnasta vastaavien henkilöiden vaihdoksista sekä toimintaa koskevista muista merkittävistä muutoksista viipymättä ympäristöministeriölle.

Ympäristöministeriöllä on oikeus tehdä valvontaa varten tarpeellisia tarkastuksia siellä, missä toimintaa harjoitetaan.

29 §

Toiminnan keskeyttäminen

Ympäristöministeriö voi antaa valtuutetulle tai hyväksytylle toimielimelle kirjallisen varoituksen tai keskeyttää toiminnan harjoittamisen, jos:

1) toiminnassa ei noudateta tämän lain tai sen nojalla annettuja tai rakennustuotteiden hyväksyntää koskevia muita säännöksiä;

2) tehtäviä ei ole suoritettu muutoin asianmukaisesti; tai

3) valtuutettu tai hyväksytty toimielin on rikkonut valtuutus- tai hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja.

Toiminnan keskeyttämistä koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

30 §

Valtuutuksen ja hyväksymisen peruuttaminen

Ympäristöministeriön on peruutettava valtuutus tai hyväksyminen, jos:

1) valtuutettu tai hyväksytty toimielin ei ylläpidä säännöllistä toimintaa tai lopettaa kyseisen toiminnan;

2) valtuutettu tai hyväksytty toimielin ei enää täytä valtuutuksen tai hyväksymisen edellytyksiä eikä ole määräajassa korjannut niissä olevia puutteita;

3) toimielin on asetettu konkurssiin; tai

4) määräävässä asemassa oleva toimielimen edustaja on asetettu liiketoimintakieltoon.

Ympäristöministeriön on peruutettava valtuutus tai hyväksyminen myös, jos toimielimen toiminta on keskeytetty eikä toimielin kohtuullisessa ajassa ole poistanut toiminnan keskeyttämiseen johtaneita syitä.

Valtuutuksen tai hyväksymisen peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

7 luku

Valtuutetun ja hyväksytyn toimielimen toimintaa koskevat vaatimukset

31 §

Laadunvalvonnan varmentaminen

Laadunvalvonnan varmentajan tehtävänä on varmistaa, että tarvittavat testaukset tai muut tutkimukset on suoritettu siinä laajuudessa ja sillä tavalla kuin laadunvalvontasopimuksessa edellytetään.

Mikäli laadunvalvonnan varmentaja käyttää alihankkijaa, laadunvalvonnan varmentaja vastaa kuitenkin edelleen siitä, että kokeet on suoritettu asianmukaisesti.

32 §

Laadunvalvontaraportti

Laadunvalvonnan varmentajan on tallennettava laadunvalvontajärjestelmän varmentamisessa suorittamansa toimenpiteet ja valvonnan tulokset. Aineisto on säilytettävä vähintään kymmenen vuotta.

Tyyppihyväksynnän laadun varmentamisen tuloksista on laadunvalvontasopimuksessa määritetyllä tavalla vuosittain raportoitava tyyppihyväksynnän myöntäneelle taholle, joko ympäristöministeriölle tai tyyppihyväksyntälaitokselle.

Varmennustodistuksen laadun varmentamisen tuloksista on laadunvalvontasopimuksessa määritellyllä tavalla vuosittain raportoitava hyväksytylle toimielimelle.

Valmistuksen laadunvalvonnan varmentamisen tuloksista on laadunvalvontasopimuksessa määritellyllä tavalla raportoitava valmistajalle.

Mikäli laadunvalvonnan yhteydessä havaitaan vakava puutteellisuus, on siitä viipymättä raportoitava laadunvalvontasopimuksessa mainittujen tahojen lisäksi ympäristöministeriölle.

33 §

Julkisen vallan käyttö

Tyyppihyväksyntälaitoksen ja hyväksytyn toimielimen henkilöstö käyttää julkista valtaa suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä.

Tyyppihyväksyntälaitoksen ja hyväksytyn toimielimen henkilöstöön sovelletaan, mitä hallintolain (434/2003) 27 ja 28 §:ssä säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Tyyppihyväksyntälaitoksen tai hyväksytyn toimielimen toimihenkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen hoitaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä.

34 §

Salassapito

Joka tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoja jonkun taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta, ei saa ilman asianomaisen suostumusta sivulliselle ilmaista eikä käyttää yksityiseksi hyödykseen näin saamiaan tietoja.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä asian ilmaisemista:

1) valtion ja kunnan viranomaiselle tämän lain mukaisten tehtävien hoitamista varten;

2) markkinavalvontaviranomaisille markkinavalvontaa varten;

3) poliisi- tai syyttäjäviranomaiselle rikoksen selvittämistä varten; eikä

4) tuomioistuimelle.

35 §

Vastuuvakuutus

Toimielimellä tulee olla mahdollisten korvausten varalta vastuuvakuutus tai siihen rinnastettava muu järjestely.

36 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus 34 §:ssä säädetystä salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Joka tarjoaa tässä laissa tarkoitettuun rakennustuotteiden hyväksyntään liittyviä palveluja ilman tässä laissa edellytettyä ympäristöministeriön valtuutusta tai hyväksyntää, on tuomittava *rakennustuotteiden hyväksyntärikkomuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kolmeksi kuukaudeksi.

8 luku

Erinäiset säännökset

37 §

Muutoksenhaku toimielimen päätökseen

Asianosainen, joka on tyytymätön hakemuksesta annettuun toimielimen päätökseen voi vaatia päätöksen tekijältä päätöksen oikaisemista 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen käsittelyyn sovelletaan hallintolakia.

Päätökseen, jolla oikaisuvaatimus on hylätty, voidaan hakea muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

38 §

Muutoksenhaku ministeriön päätökseen

Ympäristöministeriön tämän lain nojalla tekemään päätökseen haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

39 §

Vastavuoroinen tunnustaminen

Mikäli rakennustuote on hyväksytty Euroopan talousalueen jäsenmaassa tai Turkissa rakentamisessa käytettäväksi, katsotaan hyväksynnän antavan luotettavalla tavalla tietoa rakennustuotteen ominaisuuksista. Näitä tietoja käyttäen selvitetään, voidaanko raken-

nustuote hyväksyä Suomessa rakentamisessa käytettäväksi.

40 §

Markkinavalvonta

Ympäristöministeriö ja sen valtuuttama viranomainen toimii tämän lain mukaisena markkinavalvontaviranomaisena.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että rakennustuote ei ole tyyppihyväksynnän, varmennustodistuksen tai valmistuksen laadunvalvonnan mukainen, markkinavalvontaviranomainen voi kieltää tuotteen luovutuksen tai käyttämisen rakentamiseen, kunnes tuote täyttää sille asetetut vaatimukset. Rakennustuotteen maahantuoja tai valmistaja voidaan myös velvoittaa ryhtymään toimenpiteisiin tuotteiden poistamiseksi markkinoilta tai niiden saattamiseksi vaatimusten mukaisiksi.

9 luku

Voimaantulo

41 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2013. Sen 2 §:n 1 momentti tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2013.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

42 §

Yleiset siirtymäsäännökset

Tällä lailla kumotaan 13 päivänä maaliskuuta 2003 annettu laki rakennustuotteiden hyväksynnästä (230/2003) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain rakennustuotteen CE-merkintää ja eurooppalaista teknistä hyväksyntää koskevia osia 1–3 ja 7 luvusta sekä 19, 20, 28, 30 ja 34 §:stä sovelletaan kuitenkin 30 päivään kesäkuuta 2013 saakka.

Muussa laissa tai asetuksessa oleva viittaus rakennustuotteiden hyväksynnästä annettuun lakiin tarkoittaa tämän lain voimantulon jälkeen viittausta tähän lakiin.

Tätä lakia sovelletaan myös lain voimaan tullessa toimielimessä vireillä olevissa asioissa.

43 §

Hyväksyntälaitoksia ja toimielimiä koskeva siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaan tuloa annettu ympäristöministeriön päätös toimielimen valtuuttamisesta antamaan tyyppihyväksyntöjä tai varmentamaan käyttöselosteita tai toimielimen hyväksymisestä rakennustuotteiden hyväksyntään ja valvontaan liittyviin tehtäviin on voimassa, kunnes tämän lain nojalla toisin päätetään.

44 §

Tyyppihyväksyntöjä ja varmennettuja käyttöselosteita koskeva siirtymäsäännös

Ennen tämän lain voimaantuloa annettu päätös tyyppihyväksynnästä tai käyttöselosteen varmentamisesta on voimassa päätöksen voimassaoloajan päättymiseen tai tuotteelle laaditun harmonisoidun tuotestandardin siirtymäajan päättymiseen saakka.

2.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 2 §:n 3 momentti, 148 §, 152 §:n 4 momentti ja 181 §:n 2 ja 3 momentti, sekä

muutetaan lain 17 §:n 2 momentti ja 181 §:n 1 momentti seuraavasti:

17 §

Asianomaisen ministeriön tehtävät

— — — — — — — — — — — — — —

Asianomaiselle ministeriölle kuuluvat myös rakennustuoteasetuksessa jäsenvaltiolle asetetut toimintavelvoitteet.

— — — — — — — — — — — — — —

181 §

Markkinavalvonta

Asianomainen ministeriö ja sen valtuuttama viranomainen toimii rakennustuoteasetuksen mukaisena markkinavalvontaviranomaisena.

— — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakiehdotukset
Luonnos
29.3.2012

3.

Laki

pelastustoimen laitteista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) 3 §:n 2 momentti ja 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa (21.12.2010/1270), seuraavasti:

3 §

Muun lainsäädännön soveltaminen

— — — — — — — — — — — — — — —

Jos pelastustoimen laite on rakennustuotteiden kaupan pitämistä koskevien ehtojen yhdenmukaistamisesta ja neuvoston direktiivin 89/106/ETY kumoamisesta annetun asetuksen 305/2011 (*rakennustuoteasetus)* soveltamisalaan kuuluva rakennustuote, sen suoritustason pysyvyyden arviointiin ja varmentamiseen sovelletaan kyseistä asetusta.

11 §

Arviointilaitoksen ja tarkastuslaitoksen hyväksyminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy hakemuksesta pelastustoimen laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointipalveluja suorittavat arviointilaitokset sekä palonilmaisulaitteistojen ja automaattisten sammutuslaitteistojen tarkastuksia suorittavat tarkastuslaitokset lukuun ottamatta rakennustuoteasetuksen soveltamisalaan kuuluvia arviointilaitoksia.

— — — — — — — — — — — — — — —

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakiehdotukset
Luonnos
29.3.2012

4.

Laki

liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan laki liikenneväylien ja yleisten alueiden rakennustuotteiden hyväksynnästä (797/2007).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .